

О П Ш Т И Н А П А Р А Ћ И Н

ИЗВЕШТАЈ О

СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ УЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“ У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

ИНФОПЛАН

Одговорни урбаниста:
Марија Орлић
Пољаковић,
дипл. просторни планер

Директор:
Марина Агатуновић
дипл. екон.

„ИНФОПЛАН“ Д.О.О. АРАНЂЕЛОВАЦ
Ратних војних инвалида 4, 34300 Аранђеловац,
телефон/факс 034/720-081 / 720-082,
e-mail:urbanizam@infoplan.rs

12084

**ISO 9001:2008
SRPS ISO 9001:2008**

2025. година

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

ПРЕДМЕТ: **ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ
ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН**

НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ: **ОПШТИНСКА УПРАВА ОПШТИНЕ ПАРАЋИН**

НАРУЧИЛАЦ: **„Моравацем“, д.о.о. Поповац**
Бранка Ристића 8, Поповац 35254
„ZIM TRANS“, д.о.о., Поповац бб

ОБРАЋИВАЧ: **ДРУШТВО СА ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ ЗА
ПЛАНИРАЊЕ, ПРОЈЕКТОВАЊЕ, АУТОМАТСКУ
ОБРАДУ ПОДАТАКА И ИНЖЕЊЕРИНГ “ИНФОПЛАН”
Д.О.О. АРАНЂЕЛОВАЦ**
34300 Аранђеловац, Ратних војних инвалида 4

РУКОВОДИЛАЦ
ИЗРАДЕ ПЛАНА: **Марија Пауновић Милојевић, дипл. инж. арх.**

РУКОВОДИЛАЦ
ИЗРАДЕ
СТРАТЕШКЕ
ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА: **Марија Орлић Пољаковић, дипл. простор. план.**

РАДНИ ТИМ: **Тијана Лукић, дипл. простор. план., маст. инж. зашт.
жив. сред.**

Јадранка Каралић, дипл. инж. арх.
Драгана Стојиловић, дипл. инж. арх.
Наташа Миливојевић, дипл. инж. грађ.
Никола Мијатовић, дипл. инж. геод.
Миљан Милосављевић, дипл.инж.арх.

ДИРЕКТОР
МАРИНА АГАТУНОВИЋ, дипл. екон.

САДРЖАЈ

Увод

1.0. Полазне основе стратешке процене утицаја

1.1. Преглед садржаја Плана детаљне регулације јужне радне зоне фабрике „МОРАВАЦЕМ“ у КО Поповац и КО Буљане, општина Параћин

1.2. Карактеристике и циљеви Плана

1.2.1. Обухват плана

1.2.2. Попис катастарских парцела у оквиру границе плана

1.2.3. Постојећа и планирана намена површина

1.2.4. Циљеви израде Плана

1.3. Хијерархијски однос са другим плановима - планска усклађеност

1.4. Преглед карактеристика и оцена стања животне средине на подручју Плана

1.4.1. Природне карактеристике општине

1.4.2. Створене карактеристике

1.4.3. Стање квалитета животне средине

1.5. Разматрана питања и проблеми животне средине у обухвату Плана

1.6. Приказ информација и података раније спроведених стратешких процена планова и програма који припадају истој хијерархијској структури у циљу избегавања двоструке процене раније утврђених, описаних и процењених значајних утицаја на живот и здравље становништва и животну средину

1.7. Преглед утврђених и процењених значајних могућих утицаја на спровођење плана

1.8. Резултати консултација са заинтересованим органима и организацијама

2.0. Општи и посебни циљеви стратешке процене утицаја и избор индикатора

2.1. Општи и посебни циљеви стратешке процене

2.2. Индикатори стратешке процене

3.0. Процена могућих утицаја Плана и програма на чиниоце животне средине

3.1. Детаљан опис, вредновање и процену значајних утицаја спровођења плана и програма на чиниоце животне средине

3.2. Приказ вероватних значајних утицаја разумних варијантних решења која је разматрао орган надлежан за припрему плана и програма имајући у виду циљ, сврху и географски обухват плана и програма

3.3. Поређење разумних варијантних решења и приказ разлога за избор најповољнијег решења са становишта циља, сврхе, географског обухвата плана и програма и процењених утицаја на животну средину

3.4. Начин на који су при процени утицаја узети у обзир чиниоци животне средине

3.5. Начин на који су при процени узете у обзир карактеристике утицаја: вероватноћа, интензитет, сложеност/реверзибилност, временска димензија (трајање, учесталост, понављање), просторна димензија (локација, географска област, број изложених становника, прекогранична природа утицаја), као и кумулативна и заједничка природа утицаја

3.6. Приказ методологије и тешкоћа, техничких немогућности или недостатка одређених знања са којима се орган надлежан за припрему плана и програма сусрео како би спровео процену разумних варијантних решења

3.7. Мере за ограничавање негативних и увећање позитивних утицаја на животну средину

3.7.1. Приказ начина спровођења мера

3.7.2. Процена ефикасности мера

3.7.3. Мере ране идентификације и начин поступања у случају појаве неочекиваних негативних утицаја спровођења плана у циљу отклањања тих утицаја (мере за спречавање, смање и/или ограниче утврђене значајне негативне непосредне, посредне, секундарне, кумулативне, прекограничне, краткорочне, средњорочне и дугорочне, трајне и привремене утицаје на чиниоце животне средине)

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

4.0. Одлука надлежног органа донета у поступку главне оцене прихватљивости за планове који самостално или заједно са другим планом и програмом, пројектом, радовима или активностима, могу да имају утицаја на циљеве очувања и целовитост подручја еколошке мреже

5.0. Смернице за ниже хијерархијске нивое

6.0. Програм праћења стања животне средине у поступку спровођења Плана

6.1. Индикатори праћења стања и временска динамика прикупљања података

6.2. Права и обавезе надлежних органа и поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја

6.3. Мере ране идентификације и поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја спровођења плана и програма у циљу отклањања таквих утицаја

7.0. Методологија стратешке процене утицаја плана на животну средину и тешкоће при изради стратешке процене

8.0. Приказ начина одлучивања

9.0. Закључци стратешке процене утицаја (нетехнички резиме)

СПИСАК ТАБЕЛА

Табела бр. 1: Опис постојећег стања

Табела бр. 2: Упоредни биланс планираних намена површина

Табела бр. 3: Услови и мишљења надлежних институција

Табела бр. 4: Посебни циљеви стратешке процене са избором индикатора

Табела бр. 5: Процена утицаја у односу на циљеве стратешке процене утицаја у варијантама 1 (да се план не примењује) и 2 (да се план примењује)

Табела бр. 6: Вредновање карактеристика утицаја

Табела бр. 7: Матрице процене утицаја

Табела бр. 8: Поступак стратешке процене за План детаљне регулације

УВОД

Стратешка процена утицаја на животну средину је инструмент којим се описују, вреднују и процењују могући значајни утицаји планских решења на животну средину, одређују мере за смањење негативних утицаја на животну средину и здравље људи. Ради се у циљу обезбеђивања заштите животне средине и унапређивања одрживог развоја интегрисањем основних начела заштите животне средине у поступак припреме и усвајања планова и програма.

Стратешка процена утицаја на животну средину израђује се у поступку израде просторних и урбанистичких планова и саставни је део плана. Носилац израде Извештаја о стратешкој процени може бити правно лице или предузетник које је уписано у одговарајући регистар за обављање делатности просторног и урбанистичког планирања и израде планских и других развојних докумената. Извештај садржи:

- 1) полазне основе стратешке процене (амбијентални оквир за обављање стратешке процене);
- 2) циљеве и индикаторе (аналитички и циљни оквир за анализу и дијагнозу стања, дефинисања проблема и проналажења решења);
- 3) стратешку процену утицаја (стратешка процена утицаја на животну средину у ужем смислу - дефинисање матричног оквира процене);
- 4) смернице за ниже хијерархијске нивое (утврђивање смерница, стратешког и хијерархијског оквира за обављање процене утицаја у току спровођења плана);
- 5) програм праћења стања животне средине (мониторинг - оквир за праћење спровођења плана, односно очекиваних ефеката, стварних утицаја и новог стања на планском подручју);
- 6) коришћену методологију и тешкоће у изради (концептуални и методолошки оквир коришћен у току израде стратешке процене, односно објективне тешкоће које су утицале на стратешку процену);
- 7) начин одлучивања (оквир у коме су доношене одлуке, односно учешће јавности у поступку стратешке процене);
- 8) закључна разматрања и напомене (синтезни оквир стратешке процене са визијом за спровођење и унапређења стратешке процене).

Применом Стратешке процене утицаја у планирању, отвара се простор за сагледавање насталих промена у простору и уважавање потреба предметне средине.

Саставни део Одлуке о изради плана је Мишљење комисије за планове донето на 27.редовној седници, одржаној дана 03.06.2023. године и Мишљење надлежног органа број службено- 2024-V-04 од 09.08.2024. о обавези израде Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације јужне радне зоне фабрике „МОРАВАЦЕМ“ у КО Поповац и КО Буљане, општина Параћин.

Поред одлуке правни основ за израду Стратешке процене утицаја на животну средину су:

- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр. 94/24);
- Закон о заштити природе („Сл. гласник РС” бр. 36/09, 88/10, 91/10-исп., 14/16, 95/18-др.закон и 7/21).

Стратешка процена утицаја на животну средину је процес који треба да integriше циљеве и принципе одрживог развоја, а да се тиме избегну или ограниче негативни утицаји на животну средину и на здравље и добробит локалног становништва.

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

Основни циљеви израде Стратешке процене утицаја су:

- обезбеђивање да питања животне средине и здравља људи буду потпуно узета у обзир приликом развоја планова или програма;
- успостављање јасних, транспарентних и ефикасних поступака за стратешку процену;
- обезбеђивање одрживог развоја;
- обезбеђивање учешћа јавности;
- унапређење нивоа заштите здравља људи и животне средине.

Основна питања заштите животне средине која се разматрају у току израде стратешке процене су:

- заштита ваздуха, дефинисање мера за спречавање и смањење утицаја од постојећих и планираних активности и делатности;
- заштита квалитета површинских и подземних вода, рационална потрошња воде;
- заштита и очување земљишта, рационално коришћење земљишта, подизање нових и заштита постојећих заштитних појасева и ветрозаштитних појасева,
- заштита здравља и унапређење квалитета живота, подразумева смањење ризика по здравље унапређењем опремљености комуналном инфраструктуром и подизањем нивоа комфора и стандарда живота;
- смањење појаве ризика од удеса и елементарних непогода, дефинисање мера за смањење ризика од удеса при транспорту и руковању опасним материјама, пожара и сл.

На основу члана 4. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, утврђују се основна начела стратешке процене, и то:

1. Начело одрживог развоја – одрживи развој јесте усклађен систем техникотехнолошких, економских и друштвених активности у укупном развоју у коме се на принципима економичности и разумности користе природне и створене вредности са циљем да се сачува и унапреди квалитет животне средине за садашње и будуће генерације. Разматрањем и укључивањем битних аспеката животне средине у припрему и усвајање одређених планова и програма и утврђивањем услова за очување вредности природних ресурса и добара, предела, биолошке разноврсности, дивљих и биљних животињских врста и аутохтоних екосистема, односно рационалним коришћењем природних ресурса доприноси се циљевима одрживог развоја.

2. Начело интегралности политика заштите животне средине која се реализује доношењем планова и програма заснива се на укључивању услова заштите животне средине, односно очувања и одрживог коришћења биолошке разноврсности у одговарајуће секторске и међусекторске планове и програме.

3. Начело предострожности – свака активност мора бити спроведена на начин да се спрече или смање негативни утицаји одређених планова и програма на животну средину пре њиховог усвајања, обезбеди рационално коришћење природних ресурса и сведе на минимум ризик по здравље људи, животну средину и материјална добра.

4. Начело хијерархије и координације – процена утицаја планова и програма врши се на различитим хијерархијским нивоима на којима се доносе планови и програми. У поступку стратешке процене планова и програма повећани степен транспарентности у одлучивању обезбеђују се узајамном координацијом надлежних и заинтересованих органа у поступку давања сагласности на стратешку процену, кроз консултације, односно обавештавања и давања мишљења на план и програм и

5. Начело јавности – у циљу информисања јавности о одређеним плановима и програмима и о њиховом могућем утицају на животну средину, као и у циљу обезбеђења пуне отворености поступка припреме и доношења или усвајања планова и програма, јавност

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

мора, пре доношења било какве одлуке, као и после усвајања плана и програма, имати приступ информацијама које се односе на те планове и програме или њихове измене.

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину представља саставни део документације која се прилаже уз план или програм надлежном органу. Израда Стратешке процене утицаја на животну средину се одвија у 3 фазе. Прва фаза представља доношење Одлуке о потреби израде Стратешке процене утицаја на животну средину, након чега се приступа њеној изради а након тога следи трећа фаза, фаза давања сагласности на Извештај. Носилац израде Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну је ИНФОПЛАН д.о.о. из Аранђеловца. Процедура израде Извештаја прати процедуру доношења Плана детаљне регулације јужне радне зоне фабрике „МОРАВАЦЕМ“ у КО Поповац и КО Буљане, општина Параћин што пружа могућност ефикаснијег утицаја на планско решење и благовременог достављања евентуалних примедби у циљу унапређења и заштите животне средине.

1.0. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА

На основу одредбе члана 15. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину полазне основе стратешке процене обухватају:

- 1) кратак преглед садржаја и циљева плана и програма и односа са другим плановима и програмима;
- 2) преглед постојећег стања и квалитета животне средине на подручју на које се извештај односи;
- 3) карактеристике чинилаца животне средине у областима за које постоји могућност да буду изложене значајном утицају;
- 4) разматрана питања и проблеме заштите животне средине у плану или програму и приказ разлога за изостављање одређених питања и проблема из поступка процене;
- 5) приказ припремљених варијантних решења која се односе на заштиту животне средине у плану и програму, укључујући варијантно решење нереализовања плана и програма и најповољније варијантно решење са становишта заштите животне средине;
- 6) резултате претходних консултација са заинтересованим органима и организацијама битне са становишта циљева и процене могућих утицаја стратешке процене.

Стратешка процена утицаја на животну средину Плана детаљне регулације јужне радне зоне фабрике „МОРАВАЦЕМ“ у КО Поповац и КО Буљане, општина Параћин, је процес који ће обезбедити:

- приказ утицаја планираних намена, зона, објеката, функција, садржаја и планиране линијске и комуналне инфраструктуре на стање и вредности животне средине на подручју Плана;
- имплементацију обавезујућих еколошких смерница у План и
- примену смерница и мера заштите животне средине у поступку имплементације Плана.

Као основ и полаз за израду стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације јужне радне зоне фабрике „МОРАВАЦЕМ“ у КО Поповац и КО Буљане, општина Параћин, коришћена је следећа документација и подаци:

- Одлука о изради Плана детаљне регулације јужне радне зоне фабрике „МОРАВАЦЕМ“ у КО Поповац и КО Буљане, општина Параћин, коју је донела Скупштина општине Параћин на седници одржаној 14.08.2024. године (бр.одлуке: 002414687 2024 06446 002 000 000 001)
- Нацрт Плана детаљне регулације јужне радне зоне фабрике „МОРАВАЦЕМ“ у КО Поповац и КО Буљане, општина Параћин;

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

- Просторни План општине Параћин (Службени лист општине Параћин бр. 1/2007 и 8/2011)

- Услови надлежних институција, органа, организација и предузећа за израду Плана.

За израду стратешке процене утицаја Плана на животну средину и Извештаја о стратешкој процени утицаја Плана, вредновање простора са аспекта еколошке одрживости и прихватљивости, избор најбоље понуђеног решења и предлагање смерница за ниже хијерархијске нивое, коришћена је следећа законска регулатива:

- Закон о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09 - испр., 64/10 - одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 - одлука УС, 50/13 - одлука УС, 98/13 - одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 - др.закон, 9/20, 52/21, 62/23 и 91/25);
- Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09 - др.закон, 72/09 - др.закон, 43/11 - одлука УС, 14/16, 76/18, 95/18-др.закон и 95/18-др.закон);
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС” бр. 94/24);
- Закон о заштити животне средине („Сл. гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09-др. закон, 72/09-др. закон, 43/11-одлука УС, 14/16 и 95/18-др. закон);
- Закон о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 135/04 и 36/09);
- Закон о заштити природе („Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10, 14/16, 95/18- др. закон и 71/21);
- Закон о водама („Сл. гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 101/16 и 95/18);
- Закон о културним добрима („Сл. гласник РС”, бр. 71/94, 71/94, 52/11, 99/11- др.закон, 6/20-др.закон, 35/21-др. закон, 129/21- др.закон и 76/23 - др. закон);
- Закон о климатским променама (Сл. гласник РС, бр. 26/21);
- Закон о заштити од нејонизујућих зрачења („Сл. гласник РС”, бр. 36/09);
- Закон о заштити земљишта („Сл. гласник РС” бр. 112/15);
- Закон о пољопривредном земљишту („Сл. гласник РС”, бр. 62/06, 65/08, 41/09, 112/15, 80/17 и 95/18-др. закон);
- Закон о шумама („Сл. гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 89/15 и 95/18-др. закон);
- Закон о заштити ваздуха („Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 10/13 и 26/21-др. закон);
- Закон о заштити од буке у животној средини („Сл. гласник РС”, бр. 96/21);
- Закон о заштити од пожара („Сл.гласник РС”, бр. 11/09, 20/15, 87/18 и 87/18-др. закон);
- Закон о управљању отпадом („Сл.гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 14/16, 95/18-др. закон и 35/23);
- Закон о енергетици („Сл. гласник РС”, бр. 145/14, 95/18, 40/21, 35/23-др.закон и 62/23);
- Закон о коришћењу обновљивих извора енергије („Сл. гласник РС”, бр. 40/21 и 35/23);
- Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Сл. гласник РС”, бр. 87/18);
- Закон о потврђивању Конвенције о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и праву на правну заштиту у питањима животне средине („Сл. гласник РС - Међународни документи”, бр. 38/09);
- Уредба о еколошкој мрежи („Сл. гласник РС”, бр. 102/10);
- Уредба о режимима заштите („Сл. гласник РС”, бр. 31/12);
- Уредба о учешћу јавности у изради одређених планова и програма у области заштите животне средине („Сл. гласник РС”, бр. 117/21);
- Правилник о компензацијским мерама („Сл. гласник РС”, бр. 20/10);
- Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Сл. гласник РС”, бр. 5/10, 47/11, 32/16 и 98/16);
- Правилник о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување („Сл. гласник РС”, бр. 35/10);
- Правилник о специјалним техничко-технолошким решењима која омогућавају несметану и сигурну комуникацију дивљих животиња („Сл. гласник РС”, бр. 72/10);
- Правилник о условима које морају испуњавати прихватишта за збрињавање заштићених дивљих животиња („Сл. гласник РС”, бр. 15/12);

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

- Правилник о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања („Сл. гласник РС”, бр. 92/08);
- Правилник о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама њиховог испитивања („Сл. гласник РС”, бр. 23/94);
- Правилник о опасним материјама у водама („Сл. гласник РС”, бр. 31/82);
- Правилник о утврђивању водних тела површинских и подземних вода („Сл. гласник РС”, бр. 72/23);
- Правилник о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима („Сл. гласник РС”, бр. 33/16);
- Правилник о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода („Сл. гласник РС”, бр. 74/11);
- Правилник о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима („Сл. гласник РС”, бр. 33/16);
- Правилник о листи мера превенције стварања отпада („Сл. гласник РС”, бр. 7/19);
- Правилник о категоријама, испитивању и класификацији отпада („Сл. гласник РС”, бр. 56/10, 93/19 и 39/21);
- Правилник о обрасцима извештаја о управљању амбалажом и амбалажним отпадом („Сл. гласник РС”, бр. 21/10, 10/13 и 44/18-др. закон);
- Правилник о годишњој количини амбалажног отпада по врстама за које се обавезно обезбеђује простор за преузимање, сакупљање, разврставање и привремено складиштење („Сл. гласник РС”, бр. 70/09);
- Правилник о условима и начину сакупљања, транспорта, складиштења и третмана отпада који се користи као секундарна сировина или за добијање енергије („Сл. гласник РС”, бр. 98/10);
- Правилник о обрасцу Документа о кретању отпада и упутству за његово попуњавање („Сл. гласник РС”, бр. 114/13);
- Правилник о обрасцу Документа о кретању опасног отпада, обрасцу претходног обавештења, начину његовог достављања и упутству за њихово попуњавање („Сл. гласник РС”, бр. 17/17);
- Правилник о обрасцу дневне евиденције и годишњег извештаја о отпаду са упутством за његово попуњавање („Сл. гласник РС”, бр. 7/20 и 79/21);
- Правилник о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Сл. гласник РС”, бр. 92/10 и 77/21);
- Правилник о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке у животnoj средини („Сл. гласник РС”, бр. 139/22);
- Правилник о националној листи индикатора заштите животне средине („Сл. гласник РС”, бр. 37/11).

1.1 ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“ У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

Садржај Плана детаљне регулације јужне радне зоне фабрике „МОРАВАЦЕМ“ у КО Поповац и КО Буљане, општина Параћин урађен је у складу са одредбама и методологијом Закона о планирању и изградњи („Сл. гласник РС” бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13 - УС, 50/13 – УС, 98/13 – УС, 132/14, 145/14, 83/18 и 31/19, 37/19, 9/2020, 52/21, 62/23 и 91/25).

Састоји се из **1. Текстуралног дела плана** који чине ОПШТИ ДЕО, ПЛАНСКИ ДЕО, СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА, ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ, **2. Графичког дела плана и 3. Општа и планска документација.**

1.2. КАРАКТЕРИСТИКЕ И ЦИЉЕВИ ПЛАНА

1.2.1. ОБУХВАТ ПЛАНА

Граница креће на тромеђи к.п. бр. 4607, 4610 и 6673 КО Буљане и иде у смеру казаљке на сату пратећи границу к.п. бр. 4610, 4609, 4611, 4612, 4613, па прелази у КО Поповац. Онда прати границу к.п. бр. 2292/1, 2292/2, 2293/1, 2293/2, 2293/3, 2287, 2300, 2302/1, 2302/4, 2302/5, 2303/2, 2306, пресеца планирани пут на к.п.бр. 2022/1 па прати планирану регулациону линију ка северозападу у дужини од око 85 метара, па продужава границом к.п. бр. 2002, 2005/1, 2000/2, 2000/1, 2000/3, 2007/2, 2006/1, па границом к.п. бр. 2006/2 долази до планиране регулације пута (к.п. бр. 2022/1) коју прати у дужини од око 190m. Потом се ломи и наставља пратећи јужну границу к.п. бр. 2020 и 2539/2, затим прати планирану регулацију у дужини од око 39m а онда пресеца к.п.бр. 2573 у КО Поповац. Даље наставља западном регулацијом пута к.п. бр. 2573 пресецајући је код до к.п.бр. 2226/2. Одатле продужава пратећи целу границу к.п. бр.2226/2 па границом к.п.бр. 2573, а потом прати границу к.п. бр. 2539/2 у дужини од око 35 метара. Потом се ломи и прати регулацију пута кроз к.п. бр. 2539/2 и 2020, као и планирану регулацију пута к.п. бр. 2022/1 којом стиже до к.п. бр. 2261/1 пратећи њу и даље границу к.п.бр. 2262/1, 2263/1, 2574 и 2278/1. Одатле прелази опет у КО Буљане пратећи границу к.п.бр. 4602/2, 4602/3. Затим пресеца к.п.бр. 6673 па наставља границом к.п.бр. 4601 па планираном регулационом линијом у дужини од око 39m. Онда пратећи границе к.п.бр. 4602/1, 6673 стиже до тромеђе к.п. бр. 4607, 4610 и 6673 КО Буљане одакле је опис и почео.

Површина Плана износи 11.61 ha.

1.2.2. ПОПИС КАТАСТАРСКИХ ПАРЦЕЛА У ОКВИРУ ГРАНИЦЕ ПЛАНА

План детаљне регулације јужне радне зоне фабрике „МОРАВАЦЕМ“ у КО Поповац и КО Буљане, општина Параћин обухвата следеће катастарске парцеле:

КО Поповац

- Целе к.п. бр. : 2574, 2284, 2289, 2290, 2291, 2285, 2287, 2301, 2003, 2004, 2002, 2300, 2304, 2305, 2306, 2000/1, 2000/2, 2000/3, 2005/1, 2005/2, 2006/1, 2006/2, 2006/3, 2006/4, 2007/1, 2007/2, 2261/1, 2262/1, 2263/1, 2278/1, 2278/2, 2282/4, 2288/1, 2288/2, 2292/1, 2292/2, 2293/1, 2293/2, 2293/3, 2302/1, 2302/2, 2302/3, 2302/4, 2302/5, 2302/6, 2303/1, 2303/2, и 2226/2
- Делови к.п. бр. : 1673/2, 2020, 1946/1, 1947/1, 1996, 1997, 2001, 2012/4, 2012/5, 2013, 2014, 2015, 2016/3, 2016/4, 2017, 2018, 2019/1, 2022/1, 2539/1, 2539/2 и 2573;

КО Буљане

- Целе к.п. бр. : 4602/2, 4602/3, 4609, 4610, 4611, 4612 и 4613;
- Делови к.п. бр. : 4601, 4602/1 и 6673.

1.2.3. ПОСТОЈЕЋА И ПЛАНИРАНА НАМЕНА ПОВРШИНА

Простор у обухвату плана је Просторним планом дефинисан као пољопривредно земљиште, изузев парцела 2226/2, 4602/2 и 4602/3 Ко Буљане које се налазе у границама Измене и допуне плана детаљне регулације фабрике цемента „Холцим“ (Србија) ДОО, у Поповцу те су дефинисане као грађевинско земљиште које није приведено намени.

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

Простор је неизграђен, обрастао са ниским и високм растињем. На њему се не узгајају пољопривредне културе.

Плански обухват се наслања на парцелу 2226/1 КО Поповац на чијем северном делу су смештени објекти фабрике грађевинског материјала „Моравацем“, док се на југоисточном делу парцеле налази комплекс ТС 110/6 kV и канцеларијски простор запослених.

На парцели 2281/6 КО Поповац која тангира северни део планског обухвата смештени су објекти ГМРС (главна мерно-регулациона станица) и МРС (мерно регулациона станица). Објекти се налазе у оквиру заштитне оgrade. Транспортни гасовод радног притиска (МОР) 50 bar и дистрибутивни гасовод радног притиска (МОР) 4 bar који долази до наведених објеката, тј. дистрибутивни гасовод радног притиска (МОР) 16 bar који наставља од објеката ГМРС и МРС према комплексу фабрике имају директан утицај на предметни простор, због заштитних коридора који штите и обезбеђују гасоводну мрежу.

Северозападни део обухвата пресеца траса постојећег далековода 110kV.

У Табели бр. 1 дат је приказ површина постојећих намена.

Табела бр. 1: Опис постојећег стања

	постојећа намена површина	постојеће	
		ha	%
A	грађевинско земљиште	0.65	5.60
	Површине јавне намене	0.65	5.60
1	Путно змљиште	0.65	5.60
B	земљиште ван грађевинског подручја	10.47	90.18
1	Пољопривредно земљиште	10.47	90.18
D	неизграђено земљиште	0.49	4.22
	УКУПНО ПОВРШИНА ПЛАНА	11.61	100.00

Након анализе предметног простора, а у складу са циљем израде планског документа дефинисана је промена намене из пољопривредног у грађевинско земљиште.

Дефинисане су површине јавне и остале намене.

Површине јавне намене су:

- **Јавне саобраћајне површине** – путно земљиште

Површине остале намене су:

- **Производња**

План предвиђа стварање просторних услова за проширења радне зоне комплекса фабрике „Моравацем“ и изградњу станице компримованог природног гаса (КПГ-енгл.CNG) у западном делу планског обухвата.

Табела бр. 2: Упоредни биланс планираних намена површина

	намена површина	постојеће		планирано	
		ha	%	ha	%
A	грађевинско земљиште	0.65	5.60	1.19	10.25
	Површине јавне намене	0.65	5.60	1.19	10.25
1	Путно земљиште/саобраћајнице	0.65	5.60	1.19	10.25
	Површине остале намене	/	/	10.42	89,75

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

1	Производња	/	/	10.42	89,75
Б	земљиште ван грађевинског подручја	10.47	90.18	/	/
1	Пољопривредно земљиште	10.47	90.18	/	/
В	неизграђено земљиште	0.49	4.22	/	/
	УКУПНО ПОВРШИНА ПЛАНА	11.61	100.00	11.61	100.00

Простор је концепцијски подељен према наменама коришћења земљишта. Подела на урбанистичке зоне извршена је на основу намена.

На основу анализе постојећих намена и процене развоја, узимајући у обзир ограничења, просторне могућности планирања саобраћаја и комуналне инфраструктуре, простор обухваћен Планом подељен је на две зоне:

- 1. Урбанистичка зона 1 - Зона исток** обухвата део зоне производног комплекса на којој се планира проширење фабрике Моравацем и део саобраћајне инфраструктуре – површина зоне је 10.78 ha,
- 2. Урбанистичка зона 2 - Зона запад** обухвата део зоне производног комплекса на којој се планира изградња станице за точење гаса и део саобраћајне инфраструктуре – површина зоне је 0.83 ha,

1.2.4. ЦИЉЕВИ ИЗРАДЕ ПЛАНА

Циљ израде Плана детаљне регулације је обезбеђивање пласног основа за одрживо функционисање подручја планиране радне зоне у складу са реалним потребама, могућностима и ограничењима, уз усаглашавање и могућност повезивања са подручјем радне зоне у контакту са постојећим Планом детаљне регулације за комплекс фабрике (Измена и допуна плана детаљне регулације фабрике цемента „Холцим“ (Србија) ДОО, у Поповцу) и изградња станице компримованог природног гаса (КПГ-енгл.CNG).

Посебни циљ је дефинисање површина јавних и осталих намена како би се прецизирали носиоци, односно управљачи земљишта уз прописивање услова за изградњу, уређење и заштиту простора.

1.3. ХИЈЕРАРХИЈСКИ ОДНОС СА ДРУГИМ ПЛАНОВИМА - ПЛАНСКА УСКЛАЂЕНОСТ

За План детаљне регулације јужне радне зоне фабрике „МОРАВАЦЕМ“ у КО Поповац и КО Буљане, општина Параћин, план вишег реда је Просторни План општине Параћин (Службени лист општине Параћин бр. 1/2007 и 8/2011).

ИЗВОД ИЗ ПЛАНА ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ ПАРАЋИН (Службени лист општине Параћин бр. 1/2007 и 8/2011

ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ И ДИСТРИБУЦИЈА ПРИВРЕДНИХ ДЕЛАТНОСТИ

Општина Параћин треба да тежи да се развија у правцу заокружавања привредне структуре, активирањем и искоришћавањем свих ресурса. Поред реструктурирања постојећих капацитета, општина Параћин треба да искористи оне своје просторне потенцијале где може да оствари конкурентске и интегративне предности:

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

- концепт индустријског развоја општине Параћина заснива се на: даљем развоју већ заступљених индустријских грана (изграђени капацитети, сировинска основа, традиција, радна снага, тржиште, инфраструктура) и формирању нових просторних форми функционисања индустрије (зоне мале привреде, зоне малих и средњих предузећа, зоне мешовитог пословања, индустријске зоне, индустријско-технолошки паркови) у грађевинском реону градског насеља, у унутрашњим (субрегионалним) развојним потезима, или у дисперзији (рурални простор). Индустрију мора да карактерише пропузљивост у смислу могућности диверзификације производње и запошљавања. Зато је неопходно да се створе услови да постојећа предузећа прођу кроз процес реструктурирања, да се постојеће индустријске зоне рационалније користе (кроз њихово преуређење и промену намене), да се подстакне развој малих и средњих предузећа уз јачање приватне иницијативе (и на руралном простору), и да се у свом пословању придржавају високих стандарда.
- грађевинарство Параћина, такође, мора проћи процес реструктурирања, како би се прилагодило новим захтевима који ће се временом формирати, а значиће потребу за пружањем специфичних услуга, јер ће уместо масовне изградње све актуелнији бити урбана обнова, реконструкција, модернизација и послови одржавања и саобраћајни положај општине Параћин треба искористити да се ојача саобраћајна привреда, посебно развојем и ширењем саобраћајних, дистрибутивних и прометних функција, али и различитих сервисних услуга, што истовремено значи развојне могућности за поједина ванградска насеља.

Просторни размештај производно-пословне активности ван градског подручја конципиран је тако да ће се оне обављати у оквиру формираних и плански дефинисаних индустријских зона ("Цементара", у оквиру унутрашњих (субрегионалних) развојних потеза на стратешким развојним правцима општине (северни и јужни правац у оквиру инфраструктурног коридора Х, и источни-зајечарски правац), као и у оквиру појединачних производно-пословних локалитета у дисперзији (комплекси малих и средњих предузећа у оквиру центара заједнице села, као и мала привреда у оквиру осталих сеоских насеља).

Индустријска зона фабрике цемента "Нови Поповац - Холцим" се налази на 12 км од Параћина у месту Поповац, југоисточно од насељеног дела Поповца. Будући развој индустрије подразумева модернизацију и примену савремених технологија у производњи високо квалитетног цемента, уз побољшање комуникацијских веза са коридором Х. Парцеле над којима је фабрика цемента "Нови Поповац - Холцим" стекла право коришћења и које ће формирати просторну целину неопходну за одвијање производног процеса, дефинисане су Планом детаљне регулације "Фабрике цемента Нови Поповац - Холцим" и њихова укупна површина (површина индустријске зоне) износи 32,2 ха. Фабрика цемента обухвата следеће подцелине: производња, складишта сировина и производа, складишта и припрема горива, администрација, саобраћајне и манипулативне површине, слободне и зелене површине. II етапа реализације обухвата формирање подцелине новог постројења за истовар, транспорт, складиштење и припрему угља и петрол-кокса за експлоатацију (претоварни бункер на колосеку, покривено складиште антрацита, отворено складиште петрол-кокса, млинско постројење, подземне и надземне транспортне траке). II етапа реализације обухвата активирање резервисаних простора погодних за изградњу и задовољење будућих потреба фабрике.

I 1.3.3. Предлог начина спровођења плана

Просторним планом се прописује обавезна и препоручена израда урбанистичких планова. За све друге просторе по потреби се могу радити урбанистички планови и урбанистички пројекти у складу са датим правилима у Плану.

1.4. ПРЕГЛЕД КАРАКТЕРИСТИКА И ОЦЕНА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ПЛАНА

Општина Параћин захвата део богатог и плодног Средњег Поморавља, територија општине Параћин се спушта од Кучајских планина на истоку према Великој Морави на западу испресецана токовима река Црнице и Грзе.

Локација предметног обухвата, захвата катастарске општине Поповац и Буљане у Општини Параћин и наслања се на постојећи комплекс фабрике „Моравацем“.

Предметни простор је удаљен око 15 km од општине Параћин и око 160 km од Београда.

Поред фабрике протиче река Црница, која извире код насеља Сисевац и у њу се улива река Грза код села Давидовац. Црница се код Параћина улива у Велику Мораву и једна је од њених најзначајнијих десних притока. Слив јој лежи између Горњовеликоморавске котлине на западу и Кучаја и Самањца на истоку. У сливу има стена различитог постанка и старости, обзиром да слив лежи на додиру две веће морфолошке целине. Изворишта река налазе се у Карпатским планинама, док нижи делови слива леже у долини Велике Мораве.

Предметно подручје смештено је у поповачком басену. Поповачки басен је по начину постанка међупланинска депресија између планинских масива Кучаја и реке Велике Мораве. Овај локалитет одговара западним деловима Карпато - Балканског развића седимената дуж велико-моравске дислокације. Басен је испуњен неогеним наслагама седимената који су се таложили преко палеозојског и мезозојског палеорељефа. Између реке Раванице и Црнице у доњим деловима серије су распрострањени махом конгломерати везани црвеним пешчарским цементом, који се бочно смењују са црвеним и зеленим глинама и глиновитим пешчарима. У вишим слојевима срећу се финији седимент, глиновити лапорци, глиновити пешчари и лапорци са туфовима.

Кроз централни део планског обухвата пролази канал (јаруга) којим гравитационо отичу површинске воде и атмосферске воде са комплекса фабрике „Моравацем“ пречишћене у сепаратору уља и масти.

Терен је у константном паду полазећи са северне стране, највиша тачка је северно на 200.92 m, док је најнижа кота 180.3 m лоцирана у југозападном делу обухвата.

Планираној Јужној радној зони фабрике „Моравацем“ приступа се преко некатегорисаних путева на к.п. бр. 2022/1 и к.п. бр. и 2574 обе КО Поповац. Планским решењем се ови путеви планирају као јавне улице. Ове јавне улице остварују континуитет и изван планског обухвата ослањајући се на јавне и интерне путеве који су дефинисани ранијом планском документацијом.

1.4.1. Природне карактеристике општине

Геоморфолошке карактеристике

Параћин се развио у алувијалној равни реке Велике Мораве и њене притоке Црнице. То су остаци старих речних тераса, које се постепено уздижу од коте 124,5 метара надморске висине (у даљем тексту „мнв“) до 160 мнв. Главица је насеље смештено на десној обали реке Црнице, на самом излазу њеног тока из клисуре испод Чукаре. Просечна надморска висина насеља је око 150 мнв. Насеље Текија, које се налази југоисточно од Параћина и представља целину са урбаним ткивом Параћина, развило се на речној тераси чија се надморска висина креће од 150 мнв до 160 мнв. Насеље Стрижа се налази на делу речне терасе чија је надморска висина око 130 мнв.

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

Подручје града има карактеристике денивелације каскадног типа, које су везане за еволуцију алувијалне равни равни под утицајем меандрирајућег тока Велике Мораве. Уствари, цео потез Карађорђево брдо – Текија – Дреновац представља делове речне терасе денивелисане флувијалном ерозијом. Алувијална раван и ниже речне терасе, углавном су покривени алувијалним седиментима.

То су претежно шљункови, пескови и глине. Ниско побрђе источног обода котлине такође је изграђено од ових седимената. Изузетак чини комплекс Чукаре, узвишење са котом од 329 мнв. Овај комплекс је изграђен од старијих палеозојских стена. У овим стенама је усечена клисура реке Црнице.

Педолошке карактеристике

Постоје три основна типа земљишта која су заступљена на педолошкој карти општине Параћин. У долини реке Велике Мораве заступљено је најквалитетније земљиште алувијум и алувијално-делувијално земљиште, у реону око ауто пута заступљена је смоница, а у брдским пределима општине Параћин заступљени су плитки сировозем, скелетно земљиште и псеудоглеј.

У градском подручју не постоји ни једно активно клизиште. Појаве ерозије манифестоване су у левим притокама реке Велике Мораве и сливу реке Црнице.

Хидролошке карактеристике

Хидрографску мрежу општине чине река Црница и потоци који се или директно уливају у Црницу, или се разливају ка алувијалној равни Велике Мораве и Црнице. Део алувијалне равни између Параћина и тока Велике Мораве обилује мртвајама, које представљају остатке некадашњих меандара ове реке. Од повремених токова територијом протичу Бачијски поток, Лозички поток и Кнеселачки поток.

Црница је водоток I реда. Правилником о утврђивању водних тела површинских и подземних вода („Сл. гл. РС“ бр. 72/2023), слив: Велике Мораве, водно подручје: Морава, управни округ: Поморавски.

Према Уредби о категоризацији водотока („Сл. гласник РС“, бр. 5/68) река Црница (Црница: од изворишта - до Поповца) је I категорије.

Поред фабрике протиче река Црница која се не налази у границама обухвата предметног Плана.

Према Одлуци о утврђивању пописа вода I реда („Сл. гласник РС“, бр. 83/2010), Црница је водоток I реда. На предметној локацији река Црница није обухваћена Оперативним планом за одбрану од поплава за воде I реда, за 2024. годину.

Климатеске карактеристике

Параћин се налази у зони умерено-континенталне климе са специфичностима које се манифестују као елементи и карактеристике субхумидне и маритимне климе.

Долина Велике Мораве је отворена ка северу па су карактеристична честа струјања хладних ваздушних маса из северног квадранта које имају знатног утицаја на климатске одлике овог подручја.

Највиша средња месечна температура ваздуха била је у јулу, а најнижа у јануару. Оваква температурна расподела летњих и зимских средњих температура условљена је продорима хладних ваздушних маса са севера и продорима топлих ваздушних маса са југа. Такође се види да је јесен осетно топлија од пролећа, што уз остале температурне односе указује на то да у посматраном подручју влада умерена континентална клима. О степену континенталности климе говори средње годишње колебање температуре ваздуха од 23,0°C.

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

Из података у табели бр.3 види се да је највиши апсолутни максимум температуре од 40,3 °C а најнижи апсолутни минимум од -26,8 °C. То значи да апсолутно годишње колебање температуре износи 67,1 °C.

Влажност ваздуха

Под овим се подразумева ситуација са релативном влажношћу. Она зависи од температуре ваздуха и стоји у обрнутој сразмери. При оцени дејства на жива бића неопходно је узети температуру ваздуха. Релативна влажност од 70-75% је већ знак сувог времена, а влажност од 50% је знак веома сувог времена.

Релативна влажност ваздуха је највећа у зимским месецима-јануару и децембру, а најмања у летњим месецима-августу и јулу. Јесен је релативно влажнија од пролећа, што је последица веће количине падавина у том годишњем добу.

Падавине

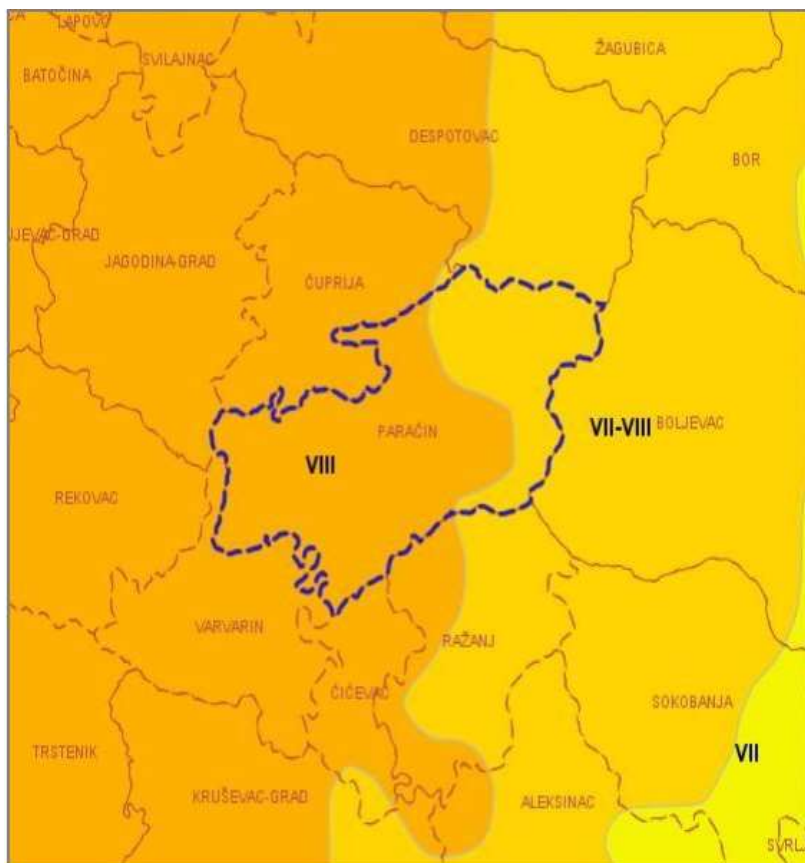
Највише падавина падне у мају и јуну, а најмање у фебруару и марту. Према томе, подручје Параћина је са одликама средњеевропског плувиометријског режима. Поред годишње расподеле падавина од значаја су и подаци који се односе на апсолутно максималне падавине.

Ветар представља један од најзначајнијих климатских параметара јер утиче на температуру, влажност ваздуха, падавине. Најважнији параметри су честина и брзина ветра. Подаци о честинама и тишине показују да је честина тишине доста велика (320‰ у години). Тишине има доста у току целе године, али је највише у августу (414‰). Од ветрова најчешће дувају ветрови из северозападног правца (201‰ у години), а затим кошавски ветар (171‰ у години), из правца југоистока. Северозападни ветар има највећу честину у јулу (265‰), а најмању у октобру (153‰). Међутим, кошавски ветар има највећу честину у новембру (248‰), а најмању у јулу 181‰). Северозападни и југозападни ветар имају преко целе године доста равномеран распоред, а то важи и за тишине.

Сеизмолошке карактеристике

Основни степен сеизмичног интензитета за подручје детаљне регулације јужне радне зоне фабрике „Моравацем“ у КО Поповац и КО Буљане, општина Параћин одређен је "СЕИЗМОЛОШКОМ КАРТОМ ЗА ПОВРАТНИ ПЕРИОД ОД 475 ГОДИНА" ("Заједница за сеизмологију СФРЈ", Београд 1987 године). Према овој карти, истражни простор којим је обухваћен предметни план припада 8° по MCS.

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

Сагледавајући укупне инжењерскогеолошке и хидрогеолошке одлике терена, ова локација се може сврстати у зону са коефицијентом сеизмичности $K_s=0,5$ стим што у неповољним теренима треба рачунати и са $K_s=0,06$. Ради прецизнијег одређивања детаљних микросеизмичких услова било би потребно спровести детаљана микросеизмичка испитивања, узевши у обзир и карактеристике локалног тла.

1.4.2. СТВОРЕНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

Становање

Према попису из 2011. године, на територији општине Параћин живело је 25104 становника. док према попису из 2022.године број становника у општини износио је 22349.

У насељеним местима Поповац и Буљане према попису из 2022. било је 475, односно 1108 становника.

Саобраћајна мрежа

Планираној Јужној радној зони фабрике „Моравацем“ приступа се преко општинског пута број ОП14, некатегорисаних путева на к.п. бр. 2022/1, к.п. бр. и 2574 и преко новоформиране саобраћајне површине која обухвата део к.п.бр. 2539/2, 2020, 1947/1, 1946/1 све КО Поповац. Планским решењем се ови путеви планирају као јавне улице. Ове јавне улице остварују континуитет и изван планског обухвата ослањајући се на јавне и интерне улице које су дефинисане ранијом планском документацијом (Измене и допуне плана детаљне регулације фабрике цемента Холцим(Србија) д.о.о. Поповац). Улице су планиране као двосмерне са коловозом ширине 5.5 m. Укупна дужина јавних улица износи 1440m.

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

У делу укрштања општинског пута са планираном јавном и интерном улицом потребно је исте физички раздвојити разделним острвом или челичном заптитном оградом.

На лицу места предметни општински пут је изграђен завршно са асфалтним слојем, ширина коловоза је 7,0 m са банкама.

Водоснабдевање

Према условима ЈКП „Црница“ Параћин, постоји изграђен пречника Ø100 mm у улици браће Новаковић, цевовод пречника Ø100 mm.

Северно од границе планског обухвата, у оквиру постојећег фабричког комплекса, постоји изведена интерна водоводна мрежа фабрике „Моравацем“ ПЕХД цевима пречника Ø3/4“.

Канализациона мрежа

На предметном простору не постоји изграђена јавна фекална канализација.

Ван границе планског обухвата у оквиру комплекса фабрике „Моравацем“ постоји изграђена интерна фекална канализација, која отпадне воде одводи до септичке јаме, односно интерног ППОВ.

Атмосферска канализација

У зони обухваћеној планом не постоји изграђена јавна атмосферска канализација.

Постојећа атмосферска канализација из круга фабрике „Моравацем“ прикупљена је и одведена до канала који се налази на подручју обухваћеном планом. Пре упуштања у предметни канал, атмосферске воде третиране су у сепаратору масти и уља.

Електроенергетска инфраструктура

Преко планског обухвата прелазе/укрштају се следећи далеководи у власништву „Електромреже Србије“ А.Д:

ДВ 110kV бр. 138 ТС Параћин 1 – ТС Поповац

Снабдевање електричном енергијом фабрике цемента је реализовано преко трафостанице 110/6kV, која је у власништву “Моравацем” д.о.о., која се налази на кп.бр. 2226/1 КО Поповац где је издвојен и ограђен простор на коме је смештена опрема трафостанице (спољно постројење 110kV, трансформатори 110/6kV, приступне собајнице и сл.). На том делу ограђеног простора се налази објект спратности Пр+Ст, спољних габарита 10,3 x 22,0 m2 саграђен 1970.год. Унутар објекта смештено је разводно постројење 6kV, АКУ батерије са исправљачем, кућни трафо 6/0,4kV, командна просторија и пратеће просторије (WC са умиваоником, оставе, складиште, канцеларије, ходници и сл.). Трафостаница 110/6kV је прикључена радијално на ТС Параћин 1 преко далековода 110kV бр. 138 ТС Параћин 1 – ТС Поповац.

У оквиру комплекса фабрике цемента налазе се објекти у власништву “Моравацем” д.о.о. и то:

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

- кабловски водови 6 kV
- погонске ТС 6/0,4 kV
- кабловски развод 0,4 kV

Средњенапонске каблове 6kV који повезују ТС 110/6kV и погонске ТС 6/0,4kV предвидети за замену због старости. Постоје изграђене кабловске канализације кроз које је предвиђено полагање нових средњенапонских каблова 6kV и који ће повезивати и погонске ТС 6/0,4kV.

У оквиру планског обухвата дуж некатегорисаног пута (кп.бр. 2574 КО Поповац) постоји кабловски вод 0,4 kV који служи за напајање гасне станице и који је у власништву ЈП „Србијагас“ Нови Сад.

Такође у непосредној близини планског обухвата уз западну границу плана постоји кабловски вод 0,4kV који није у власништу Електродистрибуције Србије, а служи за напајање потрошача на кп. бр. 1946/1 КО Поповац. Овај вод је положен са десне стране поред саобраћајнице која води од Поповца ка Буљану, а затим прелази испод пута до објекта на кп. бр. 1946/1 КО Поповац.

Природна добра

На основу документације Завода за заштиту природе Србије, услова: 03 број 021-4739/2 од 24.01.2025. констатовано је да се предметно подручје не налази унутар заштићеног подручја за које је спроведен или покренут поступак заштите, не налази се у оквиру заштићеног подручја за које је спроведен или покренут поступак заштите, као ни у обухвату еколошки значајних подручја и коридора еколошке мреже Републике Србије према Уредби о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, бр. 102/2012).

Мере заштите природе:

1. Планиране намене површина и урбанистичке параметре ускладити са наменама одређеним Просторним планом општине Параћин („Службени гласник општине Параћин“, бр. 8/2011);
2. Предвидети инфраструктурно опремање по високим еколошким стандардима, у складу са планираним грађевинским капацитетима. Посебну пажњу обратити на евакуацију отпадних вода;
3. Идентификовати све отпадне воде, утврдити техничка решења њиховог одвођења тако да нема утицаја на површинске и подземне воде. Планирати да се атмосферске воде са оперативних платоа и саобраћајница пре упуштања у реципијент, морају третирати у таложницима и сепараторима уља и масти;
4. Приликом планирања промене намене земљишта (из пољопривредног у грађевинско) предвидети:
 - забрану изградње објеката који могу угрозити животну средину - буком, гасовима, отпадним материјама или другим штетним дејствима, односно оних за које нису предвиђене мере којима се у потпуности обезбеђује околина од загађења;
 - заштитни зелени појас између пољопривредног земљишта и планираног грађевинског земљишта у циљу умањења директних и индиректних негативних ефеката (прашине, буке, гасова);
 - паркинг простор искључиво у оквиру предметних парцела, на начин да се избегне формирање великих компактних асфалтних или бетонских површина, садњом појединачних стабала (1 стабло на 2-3 паркинг места) и/или формирањем затрављених растер елемената;
5. Предвидети прописана енергетска својства планираних објеката у складу са

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

- Правилником о енергетској ефикасности зграда („Службени гласник РС“, бр. 61/2011);
6. Предвидети да се стабла која се налазе у близини планираних радова обезбеде од оштећења која могу настати услед манипулације грађевинским машинама и транспортним средствима или складиштењем опреме и др.,
 7. Предвидети да уколико се током радова уништи постојеће јавно зеленило, мора се надокнадити под посебним условима и на начин који одређује јединица локалне самоуправе (Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/2004, 36/2009, 36/2009 - др. закон, 72/2009 - др. закон, 43/2011 - одлука УС, 14/2016, 76/2018, 95/2018 - др. закон и 95/2018 - др. закон)),
 8. Предвидети озелењавање и санацију деградираних површина уз коришћење аутохтоних лишћарских и травнатих врста;
 9. Предвидети забрану уношења и коришћења инвазивних биљних врста за потребе озелењавања. Инвазивне (агресивне, алохтоне) врсте у Србији су: *Acer negundo* (јасенолисни јавор или негундовац), *Amorpha fruticosa* (багремац), *Robinia pseudoacacia* (багрем), *Ailanthus altissima* (кисело дрво), *Fraxinus americana* (амерички јасен), *Fraxinus pennsylvanica* (пенсилвански јасен), *Celtis occidentalis* (амерички копривић), *Ulmus pumila* (ситнолисни или сибирски брест), *Prunus padus* (сремза), *Prunus serotina* (касна сремза) и друге;
 10. Планирати да се за потребе осветљавања примењују одговарајућа техничка решења у складу са функцијом локације и потребама површина, при чему треба користити ЛЕД технологију и изворе светлости треба усмерити ка тлу;
 11. Планом предвидети одржавање комуналне хигијене. Одредити локацију за прикупљање и одлагање неискоришћеног геолошког, грађевинског и осталог материјала насталог приликом радова, до његовог коначног збрињавања на место које одреди надлежна комунална служба, а у складу са чланом 3. Закона о управљању отпадом („Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 14/2016, 95/2018-др.закон и 35/2023);
 12. Планом дефинисати да, уколико се током радова наиђе на геолошко-палеонтолошке или минералошко-петролошке објекте, за које се претпоставља да имају својство природног добра, извођач радова је дужан да, у складу са чланом 99. Закона о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - исправка, 14/2016, 95/2018-други закон и 71/2021), обавести Министарство заштите животне средине, као и да предузме све мере заштите од уништења, оштећења или крађе до доласка овлашћеног лица.

Културна добра

На основу Мишљења Завода за заштиту споменика културе Крагујевац број 3315-02 од 24.11.2023.године на предметном простору не постоје: утврђена непокретна културна добра, евидентирана добра под претходном заштитом, евидентирана добра која уживају претходну заштиту, евидентирани ратни меморијали.

Услови Завода за заштиту споменика културе Крагујевац број 938-02/1 од 28.04.2025. године:

- Обавезно је присуство стручњака надлежног Завода приликом извођења свих земљаних радова;
- Трошкови надзора над извођењем радова падају на терет инвеститора.
- Инвеститор је дужан да обавести Завод за заштиту споменика културе у Крагујевцу, 15 дана пре почетка планираних радова;
- "Ако се у току извођења радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете, извођач радова је дужан да одмах, без одлагања, прекине радове и

обавести надлежан Завод за заштиту споменика културе и да предузме мере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на месту и у положају у коме је откривен" (чл. 109. Закона о културним добрима);

- Уколико се током земљаних радова наиђе на археолошки материјал трошкови археолошких истраживања, конзервације откривених налаза, заштите и чувања евентуалних непокретних археолошких остатака падају на терет инвеститора, под условима које прописује надлежни Завод за заштиту споменика културе.

1.4.3. СТАЊЕ КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Током израде Плана детаљне регулације разматрани су постојећи и потенцијални проблеми и ограничења животне средине, те су дефинисана одговарајућа планска решења која ће се позитивно одразити на свеукупни развој ширег окружења. У смислу одрживог развоја простора неопходно је усвојити најадекватнији начин коришћења природних ресурса и организовања простора, са циљем очувања природних вредности и унапређења животне средине.

Приликом израде Стратешке процене утицаја потребно је дати преглед постојећег стања и квалитета животне средине на подручју за које се Извештај доноси. Анализа постојећег стања природне средине и оцена основних чиниоца животне средине представља један од кључних корака, који су потребни да би се постигли циљеви сваке стратешке процене утицаја на животну средину. Основне карактеристике постојећег стања дефинисане су на основу: постојећих планских докумената, информација добијених од стручних служби, доступне стручне и научне литературе, као и директним увидом у стање на терену. Да би се процена утицаја на животну средину правилно извршила, од велике важности је да се узму у обзир посебно природне компоненте подручја.

Анализа стања животне средине на подручју општине Параћин, као генерална процена општег стања животне средине, треба да обједини постојеће, парцијалне, методолошки просторно и временски несинхронизоване анализе и оцене стања и пружи стручну основу за планирање даљег урбаног и просторног развоја, уређење простора и заштита средине.

Квалитет животне средине на територији планског обухвата условљен је климатским, географским, геоморфолошким карактеристикама.

Квалитете чинилаца животне средине у границама Плана може се проценити на основу постојећих података делимичног мониторинга као и опсервацијом на терену и идентификацијом извора загађивања.

Ваздух

Уредба о утврђивању програма контроле квалитета ваздуха у државној мрежи („Службени гласник РС” број 58/11) дефинише мерне станице и мерна места, њихов број и распоред као и загађујуће материје које се на њима мере. У складу са Законом о заштити ваздуха државна мрежа је успостављена у сврху мерења квалитета ваздуха у насељима, индустријским и ненасељеним подручјима, у подручјима под утицајем саобраћаја, заштићеним природним добрима и у сврху мерења прекограничног атмосферског преноса загађујућих материја у ваздуху.

Агенција за заштиту животне средине издаје годишње Извештаје о стању квалитета ваздуха у Републици Србији. Оцена квалитета ваздуха у 2023. години извршена је на основу мерења концентрација загађујућих материја у државној мрежи и локалним мрежама за мониторинг квалитета ваздуха.

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

Сагласно члану 21. Закона о заштити ваздуха а према нивоу загађености, полазећи од прописаних граничних и толерантних вредности, на основу резултата мерења, утврђују се следеће категорије квалитета ваздуха:

1. прва категорија - чист или незнатно загађен ваздух где нису прекорачене граничне вредности нивоа ни за једну загађујућу материју;
2. друга категорија - умерено загађен ваздух где су прекорачене граничне вредности нивоа за једну или више загађујућих материја, али нису прекорачене толерантне вредности ни једне загађујуће материје;
3. трећа категорија - прекомерно загађен ваздух где су прекорачене граничне вредности за једну или више загађујућих материја.

Након што је 01. јануара 2021. године изједначена граница толеранције са граничном вредношћу за азот диоксид, више ни један параметар не може бити окарактерисан другом категоријом квалитета ваздуха, као умерено загађен ваздух, већ су сви сврстани или у прву категорију незагађеног ваздуха или у трећу категорију, прекомерно загађеног ваздуха.

Тако извршена категоризација представља званичну оцену квалитета ваздуха за 2023. годину и она гласи:

У зони „Србија“ током 2023. године ваздух је био I категорије тј. чист или незнатно загађен ваздух, осим у градовима Крушевац, Шабац, Крагујевац, Пирот, Лозница, Чачак, Параћин (Поповац), Зајечар, Краљево, Нови Пазар и Ваљево. Прекомерно су били загађени градови Шабац, Крагујевац, Лозница, Чачак, Параћин (Поповац), Зајечар, Краљево, Суботица и Сомбор, а узрок је присуство суспендованих честица PM₁₀ изнад дозвољених граница.¹

PM ₁₀		средња годишња вредност	број дана са > 50 µg/m ³	максимална дневна вредност	36` у низу максималних дневних концентрација	Расположивост, %, података у 2023.
Поповац		49	137	160	86	97

У табели су приказане средње годишње концентрације PM₁₀ (µg/m³), број дана са прекорачењем дневне ГВ (50µg/m³), максималне дневне концентрације (µg/m³), 36` у опадајућем низу максимална сатна концентрација (µg/m³), током 2023 године. У Поповцу су прекорачење дневних граничних вредности, 50 µg/m³ забележена током 137 дана.

Основни извори загађивања насеља Парацин, КО Поповац су саобраћај и индивидуална стамбена ложишта, затим сектор индустрије.

Важно је напоменути да се у оквиру комплекса фабрике „Моравацем“ врши редовно мерење масених концентрација загађујућих материја које се емитују у ваздух и то на следећим мерним местима:

¹ Извор података: Годишњи извештај о стању квалитета ваздуха у Републици Србији 2023. године, Агенција за заштиту животне средине

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

Отпрашивач транспортера клинкера 1
силоса клинкера 1

Отпрашивач транспортера млина цемента

Отпрашивач дозимата

Отпрашивач филтера млина цемента 1 млина цемента 1

Отпрашивач сеператора
млина цемента 1

Отпрашивач филтера млина цемента 2

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

Отпрашивач сепаратора млина цемента 2
млина цемента 2

Отпрашивач дрча и елеватора

Отпрашивач силоса цемента 4,5,6

Отпрашивач филтера линије паковања

Отпрашивач дробилице кречњака и лапорца
сировине

Отпрашивач сепаратора млина

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

Отпрашивач бункера у млину угља

Отпрашивач млина угља

Отпрашивач бункера припремљеног материјала
постројења "SRF"

Димњак цементне пећи

Отпрашивач хладњака клинкера
клинкера

Отпрашивач пресипне куле-транспорт

На основу измерених масених концентрација загађујућих материја које се емитују у ваздух из емитера отпрашивача и емитера ротационе пећи фабрике за производњу цемента Моравацим, дана 18.09, 19.09, 20.09, 21.09 и 22.09.2023. године и њиховим поређењем, са граничним вредностима емисије, дефинисаним у Интегрисаној дозволи фабрике цемента CRH (Srbija) d.o.o, Уредби о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање ("Службени гласник РС" број 111/15), утврђено је да су сви стационарни извори загађивања ваздуха усклађени

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

са захтевима прописаним поменутом *Интегрисаном дозволом* у погледу емисије прашкастих материја.

Вода

Територија општине Параћин захвата део слива Велике Мораве, слив Црнице готово у целини, слив Крежбинског потока и сливове левих притока Велике Мораве које долазе са Јухора. Слив Велике Мораве је највећи у Србији. Главни правац тока кроз општину Параћин је југ-север. Речно корито се налази у моћним слојевима моравског песка и шљункова. Њихова карактеристика је да су јако водопропусни и неотпорни према вучној сили воде. Услед неотпорности ових слојева, река на свом путу ствара многобројне меандре, пресеца их, оставља мртваје, носи велике количине наноса, које после таложи и формира спрудове. Због малог пада Велика Морава има веома развијен ток, односно изразито дужи ток у односу на најкраћи пут између највише и најниже тачке. Са десне стране Велике Мораве налази се вештачко језеро Буљанка, настало ископавањем шљунка.

Река Црница је десна притока Велике Мораве. Настаје од карстног врела Сисевац на 380 m. Има правац тока од истока према западу, низводно од ушћа реке Грзе, а узводно има правац тока, североисток-југозапад. Притоке Црнице су Јабланички поток, Стубички поток, Грза и више безимених потока. Најзначајнија притока Црнице је река Грза.

У деловима изграђеним од кречњака долази до појаве карстних врела. Карсно врело Топлик налази се код села и фабрике цемента Поповац у непосредној близини места на ком река Црница излази из кречњачке клисуре. Врело се налази на контакту карстификованих јурских кречњака и терцијарних глиновитопесковитих седимената. Извориште Топлик је каптирано и представља примарно извориште снабдевања водом села Поповац, Стубице, Забреге и Буљане.

Планирана електрана позиционирана је на више од 1200 метара од изворишта.

У кругу фабрике „Моравацем“ отпадне воде су по свом пореклу санитарно-фекалне отпадне воде и загађене атмосферске воде са манипулативних поршина. Фабрика поседује постројење за пречишћавање отпадних вода ППОВ Црница, пројектованог капацитета 17l/s . У ППОВ третирају се санитарно-фекалне отпадне воде и атмосферске воде са манипулативних површина са дела фабричког круга који се интерно назива ФЛС линија. Пречишћавање отпадних вода се одвија у више фаза:

- механички предtretман,
- филтрирање,
- коагулација и флокулација
- бистрење и издвајање масти и уља
- и мембранска ултрафилтрација.

Врши се редовно испитивање квалитета отпадних вода, на месту улаза отпадних вода у ППОВ и на месту излаза отпадних вода из ППОВ Црница.

Према последњем извештају од 29.05.2024. године а у складу са Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Сл.гласник РС“ бр.67/11, 48/12, 1/16), Део 3. Комуналне отпадн воде, Табела 2. Граничне вредности емисије за комуналне отпадне воде кој се испуштају у реципијент, као и са Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Сл.гласник РС“ бр.50/12), Прилог 1 Површинске воде, Табела 1. Граничне вредности загађујућих материја у површинским водама и табела 3. Граничне вредности загађујућих материја за добар еколошки статус односно II класу површинских вода, отпадне воде узорковане на излазу из постројења ППОВ Црница задовољавају дате ГВЕ.

Посматрани простор пресеца канал. Постојећа атмосферска канализација из круга фабрике „Моравацем“ прикупљена је и одведена до канала. Пре упуштања у предметни канал, атмосферске воде третиране су у сепаратору масти и уља.

Земљиште

Посматране парцеле су обрасле са ниским и високм растињем. На њима се не узгајају пољопривредне културе. Шире окружење представља земљиште намењено пољопривредној производњи. Интезивна обрада тла и узгајање једне културе на већим површинама захтева примену минералних ђубрива и хемијских средстава за заштиту биља. Ово доводи до промене физичких и хемијских особина земљишта, а посебно до повећања киселости.

У оквиру комплекса фабрике „Моравацем“ врши се редован мониторинг квалитета земљишта, и за потребе последњег извештаја узорци су узети на четири локације : Парк код управне зграде, код бензинске станице, код млина угра и код пакераја. Врши се одређивање хемијских и физичких параметара земљишта. Последња испитивања су вршена у мају 2024 године. Узорковано је четири узорка поремећенг и 12 узорака непоремећеног земљишта у металним цилиндрима.

Према Уредби о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту (Сл.РС, број 30/2018 и Сл.РС, број 64/2019-3, Прилог 1) максимално дозвољене (МДК) и ремедијационе вредности за тешке метале су прерачунате за сваки узорак у односу на добијене вредности за садржај глине и органске материје.

Резултати испитивања пет поремећена узорка земљишта са ознакама од Парк код управне зграде, Код бензинске станице, Код млина угла, Код Пакераја узоркованих дана 26.04.2024. год., са земљишта унутар фабрике МОРАВАЦЕМ Поповац, показују:

- да су вредности за садржај бакра и никла изнад максимално дозвољених вредности према тренутно важећој регулативи у свим анализираним узорцима;
- да су вредности за садржај хрома изнад максимално дозвољених вредности према тренутно важећој регулативи у узорцима са ознакама Парк код управне зграде и код бензинске станице
- да је садржај арсена изнад максимално дозвољених вредности према тренутно важећој регулативи у узорку са ознаком Код бензинске станице.
- Горе наведени резултати нису у складу са максималним граничним вредностима, али не прелазе ремедијационе вредности, што значи да основне функције земљишта нису нарушене и да није потребно предузети ремедијационе односно санационе мере.

Бука

У оквиру комплекса фабрике „Моравацем“ врши се редован мониторинг нивоа буке.

Последњи мониторинг буке извршен је септембра 2024. на 10 (десет) мерних места у дневном, вечерњем и ноћном термину мерења.

Сва мерења су извршена при уобичајеном режиму рада постројења у кругу фабрике као и активности које прате процес производње (транспорт сировина, унутрашњи транспорт, улазак и излазак транспорта итд.). Током ноћни поједине активности су мањег интензитета, а никада истовремено не раде Млин цемента 1 и Млин цемента 2. (према изјави директора производње). У време мерења радила је Ротациона пећ, Млин цемента 1, Млин Угља и Млин сировине у једној кампањи.

Опис простора који је потенцијално угрожен буком:

Стамбени објекти у окружењу цементаре.

Референтно место за мерење буке:

Мерно место 1: Југозападно од комплекса, на травнатом платоу испред главног улаза у круг цементаре, на удаљености 10m од улаза у фабрику. Бука од погона је слабо чујна на овом мерном месту.

Мерно место 2: Југозападно од комплекса, на бетонском платоу испред поште, на удаљености 15m од ивице коловоза. Доминантни извор буке је рад погона цементаре и пролазак транспортних камиона.

Мерно место 3: Северозападно од комплекса, на травнатој површини између цркве и погона цементаре на удаљености 20m од зидане оgrade. Доминантни извор буке је рад погона цементаре (млин цемента 2) и пролазак транспортних камиона.

Мерно место 4: Северно од комплекса, наспрам транспортне капије. Доминантни извори буке су рад дробилице и пролазак транспортних камиона.

Мерно место 5: Северно од комплекса, наспрам дробилице где се врши допремање лапорца и кречњака, на удаљености 10m од жичане оgrade. Доминантни извори буке су рад погона цементаре (дробилица) и пролазак тешких теретних камиона (дампера).

Мерно место 6: Југоисточни угао комплекса, иза постројења за пречишћавање отпадних вода, на травнатој површини, 3m од жичане оgrade. Доминантни извори буке су рад погона цементаре (млин сировина, ротациона пећ, млин угља, постројење за пречишћавање отпадних вода).

Мерно место 7: Јужно од комплекса, испод млина угља, на травнатој површини, 3m од жичане оgrade. Доминантни извори буке су рад погона цементаре (млин сировина, ротациона пећ, млин угља).

Мерно место 8: Јужно од комплекса, иза екорека, на травнатој површини, 2m од жичане оgrade. Доминантни извори буке су рад погона цементаре (платформа за прераду алтернативних горива, млин цемента и ротациона пећ).

Мерно место 9: Југозападно од комплекса, иза канцеларија екорека, на травнатој површини, 2m од жичане оgrade. Доминантни извори буке су рад погона цементаре (пакирница и трафостаница).

Мерно место 10: Југозападно од комплекса, на травнатој површини, 30m испред теретне капије. Доминантни извор буке је пролазак теретних камиона.

На основу обављених испитивања нивоа буке, на укупно 10 (десет) мерних места на отвореном простору може се закључити да меродавни нивои укупне буке:

- не прелазе граничне вредности индикатора буке за дневни, вечерњи и ноћни период на свим мерним местима.

Отпад

Управљање комуналним чврстим отпадом на територији општине Параћин поверено је ЈКП „Параћин“. Општина Параћин тренутно (до изградње регионалне депоније) депонује чврсти комунални отпад на сметлишту "Буљанка", лоцираном на десној обали В.Мораве, на око 400 m од речног тока и на око 350 m од реке Црнице, а у непосредној близини комплекса језера "Буљанка". Депонија "Буљанка" је тренутно у фази санације и рекултивације.

У оквиру комплекса фабрике „Моравацем“ одношење чврстог комуналног отпада је већ организовано. Фабрика има уговор са ЈКП Црница из Параћина о изношењу овакве врсте отпада. Уколико дође до генерисања опасног отпада обавезна је његова евакуација преко Овлашћеног оператера који поседују дозволу за управљање опасним отпадом.

1.5. РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБУХВАТУ ПЛАНА

Заштита животне средине логично подразумева поштовање свих општих мера заштите животне средине и природе као и свих техничко-технолошких мера и прописа утврђених законском регулативом и условима надлежних институција.

У том смислу су за израду стратешке процене утицаја коришћени услови и документи који су у том контексту релевантни, након чега је резиме стратешке процене утицаја са дефинисаним мерама заштите инкорпориран у део Плана који се односи на заштиту животне средине.

У оквиру Стратешке процене утицаја разматрана су питања која се односе на: постојеће стање животне средине на подручју обухваћеном Планом, значај и карактеристике Плана, карактеристике утицаја планираних садржаја на микро и макро локацији и друга питања и проблеми заштите животне средине у складу са критеријумима за одређивање могућих значајних утицаја Плана на животну средину, а узимајући у обзир планиране намене.

На основу постојећих еколошких конфликта намена и активности у простору у обухвату Плана детаљне регулације, непосредном и ширем окружењу и постојећих условљености стањем на терену, условљености документације вишег реда и ширег простора, обавезујућих услова надлежних институција и ималаца јавних овлашћења, као и захтева свих заинтересованих страна, постојећих и будућих корисника простора, извршена је процена стања и квалитета животне средине, што представља и основ за организацију простора са смерницама и мерама за уређење, коришћење и заштиту простора и животне средине.

Разматрани су проблеми и постојећи еколошки конфликти у границама планског документа, однос Плана и окружења, односно утицаји Плана на окружење и утицаји из окружења на подручје Плана. Анализом постојећих и потенцијалних, синергетских и кумулативних утицаја и конфликта намена у границама Плана и постојећих могућности и условљености из документације вишег реда, извршена је процена стања и квалитета животне средине, што представља основ за организацију еколошких зона у оквиру просторно-еколошке целине са смерницама и мерама за уређење, коришћење и заштиту простора и животне средине.

Разлози за изостављање одређених питања и проблема из поступка процене

Извештај о Стратешкој процени може се изјаснити о томе зашто поједина питања из области заштите животне средине нису била меродавна за разматрање. У конкретном случају као таква питања оцењени су: питања везана за климатске промене, промене озонског омотача и утицај јонизујућег зрачења с обзиром да досадашња истраживања и сазнања о природном и другом зрачењу, те врсте и садржаји радионуклида не индикују опасност по здравље људи, уз поштовање прописа и обавеза из тих прописа у вези постојања и руковања материјалима и опремом која је извор зрачења (планским решењима се не предвиђају мере и радови којима би се стање у овој области животне средине могло погоршати).

1.6. ПРИКАЗ ИНФОРМАЦИЈА И ПОДАТАКА РАНИЈЕ СПРОВЕДЕНИХ СТРАТЕШКИХ ПРОЦЕНА ПЛАНОВА И ПРОГРАМА КОЈИ ПРИПАДАЈУ ИСТОЈ ХИЈЕРАРХИЈСКОЈ СТРУКТУРИ У ЦИЉУ ИЗБЕГАВАЊА ДВОСТРУКЕ ПРОЦЕНЕ РАНИЈЕ УТВРЂЕНИХ, ОПИСАНИХ И ПРОЦЕЊЕНИХ ЗНАЧАЈНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТ И ЗДРАВЉЕ СТАНОВНИШТВА И ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Планска документација истог хијерархијског нивоа, која садржи извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину, која се делом преклапа, односно граничи са предметним Планом, не постоји.

1.7. ПРЕГЛЕД УТВРЂЕНИХ И ПРОЦЕЊЕНИХ ЗНАЧАЈНИХ МОГУЋИХ УТИЦАЈА НА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА

Преглед утврђених и процењених значајних могућих утицаја на спровођење Плана је на основу постојећег стања, планираних намена и садржаја, потенцијала и ограничења, услова надлежних институција, постојеће документације, као и података постојеће студијске, пројектне и друге доступне документације и будуће законске процедуре која следи након усвајања планског документа.

Имајући у виду све сагледане факторе не уочавају се негативни, ни ограничавајући елементи који би могли да утичу на процедуру спровођења планског документа.

1.8. РЕЗУЛТАТИ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА

У поступку прибављања података за израду плана обрађивач је извршио евидентирање постојећег стања при чему су препознате површине по својој намени. Преко општинске управе сви корисници простора су упознати са поступком израде Плана детаљне регулације. Услед карактеристика подручја у обухвату Плана, непосредног и ширег окружења, постојећих и планираних намена и функција, у поступку израде Плана обављене су консултације са заинтересованим и надлежним институцијама, организацијама и органима, у току којих су прибављени подаци, услови и мишљења.

Све консултације су релевантне за процес стратешке процене и израду Извештаја о стратешкој процени, а услови и мере надлежних органа, институција и предузећа су процесом стратешке процене вредновани и имплементирани у планска решења и саставни су део Извештаја о стратешкој процени утицаја Плана на животну средину. Прибављени су услови, мишљења и сагласности од следећих надлежних и заинтересованих институција, органа, организација који су приказани у Табели бр. 3.

Табела бр. 3: Услови и мишљења надлежних институција

	Услови	Број услова
1.	ТЕЛЕКОМ СРБИЈА" Извршна јединица „Крагујевац“	144 122/2-2025 од 02.04.2025.
2.	ЕПС ДИСТРИБУЦИЈА Електродистрибуција Јагодина Погон Параћин	2561200-D.09.06.-119773/2-25 од 01.04.2025.
3.	ЈП ЕЛЕКТРОМРЕЖА СРБИЈЕ	130-00-UTD-003-1375/2023-012 од 03.04.2025.

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

	Услови	Број услова
4.	ЈКП "ЦРНИЦА"	2282-3/24 од 03.04.2025.
5.	ЈУГОРОСГАЗ	Н/И-592 од 09.12.2024. и Н/И-151 од 03.04.2025.
6.	МУП РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ Сектор за ванредне ситуације	07.4 број 217-2082/24 од 10.12.2024. и 07.04. број 217-2082/24-1 од 27.03.2025.
7.	ЖЕЛЕЗНИЦЕ СРБИЈЕ	26/2025-401-I од 03.04.2025. 45/2025-79 од 19.08.2025.
8.	ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ КРАГУЈЕВАЦ	938-02/1 од 28.04.2025.
9.	ТРАНСПОРТГАС	02-02-6/119 од 15.04.2025.
10.	ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ СРБИЈЕ	03 бр.021-4739/2 од 24.01.2025., 03 бр.021-1044/2 од 04.04.2025., 03 бр.021-1044/4 од 17.04.2025. и 03 бр.021-1044/6 од 12.05.2025.
11.	ЈВП "СРБИЈАВОДЕ" БЕОГРАД ВПЦ "МОРАВА" НИШ	3387/1 од 22.04.2025.
12.	ЈП „СРБИЈАГАС“	
13.	РЕПУБЛИЧКИ СЕИЗМОЛОШКИ ЗАВОД	002715775 2025 40800 000 000 240 003 40 002 од 20.06.2025.

2.0. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

Према члану 16. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину општи и посебни циљеви стратешке процене дефинишу се на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима, циљева заштите животне средине утврђених на нивоу Републике и међународном нивоу, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, проблема и предлога у погледу заштите животне средине у плану или програму. Са становишта дугорочне организације коришћења, уређења и заштите простора концепт одрживог развоја представља стратешку активност којом се дефинишу плански принципи и критеријуми заштите, затим средства и развој животне средине.

Општи и посебни циљеви стратешке процене утицаја на животну средину за предметни план, садржани су у стратегији и смерницама планова вишег реда и развојним документима општине Параћин. Општи циљеви стратешке процене, дефинисани су на основу наведених планских докумената и на основу анализе стања и тенденција будућег развоја. На основу општих циљева и на основу: просторног обухвата плана, планираних садржаја на подручју плана, стања животне средине на планском подручју и ширем окружењу, дефинисани су посебни циљеви стратешке процене који ће представљати основ за евалуацију стратешких утицаја плана на животну средину.

2.1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Општи циљеви заштите животне средине, као што је наведено, подржавају опште циљеве постављене плановима вишег реда и били би:

- обезбеђивање квалитетне животне средине,
- постизање рационалне организације, уређења и заштите простора усклађивањем његовог коришћења са могућностима и ограничењима у располагању природним ресурсима,
- заустављање даље деградације природне средине (ваздух, вода, земљиште и др.) одређивањем стања, приоритета заштите и услова одрживог коришћења простора;
- Успостављање оптималног система управљања отпадом;
- Реконструкција постојећих и изградња нових комуналних и инфраструктурних мрежа и система;
- предузимање адекватних превентивних мера уз успостављање система контроле свих облика загађивања.

Посебни циљеви Стратешке процене произилазе из анализе стања, проблема, ограничења и потенцијала планираног простора, као и приоритета за решавање еколошких проблема, а у складу са општим циљевима и начелима заштите животне средине. Еколошки одговорно коришћење простора које обухвата План представља значајан потенцијал за одрживи развој овог подручја.

Посебни циљеви произилазе из интегралног приступа у очувању ресурса и решавања проблема у животној средини:

- Одржавање квалитета ваздуха;
- Спречавање/смањење емисија у ваздух (спречавање емисија загађујућих материја и суспендованих честица у ваздух изнад граничних вредности, смањење/ублажавање степена изложености становништва загађеном ваздуху);
- Спречавање инфилтрације отпадних вода у подземне и површинске воде;
- Спречавање емисија на/у земљиште (забрана депоновања опасног отпада и штетних материја на земљишту и спречавање контаминације земљишта);
- Адекватно поступање са отпадом;
- Ублажавање негативних утицаја планиране намене на карактеристике предела, биљни и животињски свет предметног простора;
- Смањење буке и вибрација у непосредној близини саобраћајница, спречавање појаве нових извора буке ;
- Управљање ризицима (обавеза спречавања свих потенцијалних ризика од удеса, препознавање и деловање на неочекиване и непланиране ситуације како би се избегле или спречиле околности које воде до акцидената и удеса на планском подручју);
- Формирање еколошки одрживе радне зоне;

2.2. ИНДИКАТОРИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

На основу дефинисаних посебних циљева врши се избор одговарајућих индикатора, валидних за оцену планских решења са становишта могућих негативних утицаја на животну средину, као и за утврђивање мера превенције и мера смањења неповољних утицаја. Сврха њихове примене је у усмеравању планских решења ка остварењу циљева који се постављају.

Индикатори су важан показатељ који омогућава да се на основу праћења доступних података оцени тренутно стање посматране или анализирани области, процене утицаји и донесу мере. Пружајући неопходне информације помажу креирање политике заштите

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

животне средине, пружају увид у остваривање циљева и мера заштите и санације последица. Битни су за праћење процеса управљања животном средином.

Показатељи су веома прикладни за мерење и оцењивање планских решења са становишта могућих штета у животној средини и за утврђивање које неповољне утицаје треба смањити или елиминисати. Представљају један од инструмената за систематско идентификовање, оцењивање и праћење стања, развоја и услова средине и сагледавање последица. Они су средство за праћење извесне променљиве вредности у прошлости и садашњости, а неопходни су као улазни подаци за свако планирање (просторно, урбанистичко и др).

Имајући у виду обухват Плана, планиране садржаје, постојеће стање животне средине и дефинисане посебне циљеве Стратешке процене, извршен је избор индикатора, при чему се обрађивач стратешке процене утицаја ослонио на индикаторе УН за одрживи развој и индикаторе дефинисане Правилником о националној листи индикатора заштите животне средине.

У Табели бр. 4 представљени су посебни циљеви стратешке процене са избором индикатора, а разрађени су по узору на индикаторе дефинисане Правилником о националној листи индикатора заштите животне средине („Сл. гласник РС“, бр. 37/11).

Табела бр. 4: Посебни циљеви стратешке процене са избором индикатора

Посебан циљ	Индикатор
<ul style="list-style-type: none"> одржавање квалитета ваздуха спречавање/смањење емисија у ваздух (спречавање емисија загађујућих материја и суспендованих честица у ваздух изнад граничних вредности, смањење/ублажавање степена изложености становништва загађеном ваздуху); 	<ul style="list-style-type: none"> учесталост прекорачења дневних граничних вредности за SO₂, NO₂, PM₁₀, O₃
<ul style="list-style-type: none"> спречавање инфилтрације отпадних вода у подземне и површинске воде; 	<ul style="list-style-type: none"> Serbian Water Quality Index (SWQI) - Петодневна биолошка потрошња кисеоника БПК₅, физичко-хемијски и микробиолошки параметри квалитета вода нутријенти у водама хидрогеолошка истраживања;
<ul style="list-style-type: none"> спречавање емисија на/у земљиште (забрана депоновања опасног отпада и штетних материја на земљишту и спречавање контаминације земљишта); 	<ul style="list-style-type: none"> површине деградираног земљишта
<ul style="list-style-type: none"> адекватно поступање са отпадом 	<ul style="list-style-type: none"> укупна количина произведеног отпада

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

<ul style="list-style-type: none"> ▪ ублажавање негативних утицаја планиране намене на карактеристике предела, биљни и животињски свет предметног простора; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ диверзитет врста
<ul style="list-style-type: none"> ▪ смањење буке и вибрација у непосредној близини саобраћајница, спречавање појаве нових извора буке; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ укупни индикатор буке и вибрације
<ul style="list-style-type: none"> ▪ управљање ризицима (обавеза спречавања свих потенцијалних ризика од удеса, препознавање и деловање на неочекиване и непланиране ситуације како би се избегле или спречиле околности које воде до акцидентата и удеса на планском подручју); 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ризици настанка удеса ▪ површина обухваћена могућим акцидентима ▪ изложеност становништва у планском подручју
<ul style="list-style-type: none"> ▪ формирање еколошки одрживе радне зоне; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Повећање броја запослених ▪ Промене у БДП-у

3.0. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНА И ПРОГРАМА НА ЧИНИОЦЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Стратешка процена се бави генералном и општом анализом и проценом могућих утицаја планираних решења на животну средину простора у обухвату Плана, при чему је акценат стављен на анализу планских решења, која доприносе заштити и подизању квалитета животне средине на посматраном простору и у непосредном окружењу.

Извештајем о стратешкој процени разматрају се питања и проблеми везани за заштиту животне средине, а који се односе на:

- ❖ утицај постојећих и планираних активности на природне ресурсе – воду, ваздух и земљиште;
- ❖ утицај постојеће и планиране инфраструктуре на животну средину;
- ❖ мере и услове заштите животне средине са освртом на потенцијалне загађиваче.

У процесу одлучивања и усаглашавања планских решења и у поступку стратешке процене, потенцијала и ограничења у простору и животној средини, вредновани су следећи аспекти:

- ❖ природне карактеристике, постојеће стање и услови у простору;
- ❖ створене вредности, постојећа намена простора и досадашњи начин коришћења природних ресурса, као и планирано уређење дефинисано планским решењима;
- ❖ стање комуналне опремљености и уређености простора у обухвату Плана;

- ❖ услови надлежних институција, добијени у поступку израде Плана и Извештаја о стратешкој процени;
- ❖ циљеви планског документа вишег хијерархијског нивоа и циљеви предметног планског документа.

Проблем заштите животне средине је данас један од прворазредних друштвених задатака. Данас присутне негативне последице углавном су последица погрешно планиране, изградње насеља, саобраћајних система, неконтролисаних и неадекватне употребе енергије, као и непознавања основних законитости из домена животне средине. У оквирима изнетих ставова промене које су последица прилагођавања природе потребама човека могу бити онакве какве он очекује, али могу бити, и често јесу, сасвим неповољне и за њега самог. Скуп таквих промена за собом повлачи врло сложене последице, које у принципу имају повратно деловање на иницијаторе промена, доводећи тако до нових стања и нових последица.

Циљ израде стратешке процене утицаја предметног плана на животну средину је сагледавање могућих негативних утицаја на квалитет животне средине и предвиђених мера за њихово смањење, односно довођење у прихватљиве оквире не стварајући конфликте у простору и водећи рачуна о капацитету животне средине на посматраном простору.

3.1. ДЕТАЉАН ОПИС, ВРЕДНОВАЊЕ И ПРОЦЕНУ ЗНАЧАЈНИХ УТИЦАЈА СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА НА ЧИНИОЦЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

У редовном раду планираних објеката у оквиру планираног фабричког комплекса - производни објекти, складишта сировина или готових производа, складиштење и припрема горива, итд може доћи до емисије штетних гасова и штетних материја у ваздух, генерисања опасног, неопасног, отпада који има карактеристике секундарних сировина и комуналног отпада, санитарно-фекалних отпадних вода, технолошких отпадних вода, потенцијално зауљених атмосферских отпадних вода, као и до повремене појаве буке од саобраћаја на локацији.

Адекватним мерама заштите животне средине, инфраструктурног уређења и комуналног опремања, спречиће се сви значајни негативни утицаји на животну средину локације, зоне и ширег окружења, као и шире зоне заштите (зона осматрања).

Бука импулсног типа и вибрације могу се јавити на локацији у току реализације, односно у току радова на изградњи објеката, као и као последица рада ангажоване механизације и осталих средстава рада али и током само рада одређених машина у току производног процеса.

Узимајући у обзир карактеристике предметне локације, карактеристике и тип планираног фабричког комплекса, као и карактеристике подручја у којем се налази предметна локација, процењује се да утицај буке која настаје обављањем планиране делатности може изазвати кумулативне ефекте, може доћи до повећања постојећег нивоа буке у посматраном подручју те је неопходно вршити редован мониторинг и придравати се прописаних мера заштите.

Топлота се у животну средину ослобађа преко издувних гасова на локалном и локацијском нивоу, те у складу са очекиваним саобраћајним активностима на локацији, процењује се да редовни рад Пројекта неће утицати на макро и микроклиматске промене непосредног и ширег окружења, као и на нивоу урбанистичке целине производног комплекса.

Значајни негативни утицаји на животну средину могу настати само у случају акцидента на локацији, односно у случају емисије прашкастих материја, у случају пожара и експлозије као најопаснијих удеса на локацији, као и у случају просипања, процуривања и разливања нафтних деривата из транспортних средстава и настанка зауљених атмосферских вода.

У циљу превенције, спречавања, смањења, отклањања и минимизирања могућих значајних и штетних утицаја на животну средину, а пре свега на ваздух, земљиште, површинске и подземне воде, овим документом су прописане мере заштите и мониторинга животне средине које се морају планирати и спроводити у свим фазама реализације и редовног рада као и за случај удесне ситуације на локацији.

3.2. ПРИКАЗ ВЕРОВАТНИХ ЗНАЧАЈНИХ УТИЦАЈА РАЗУМНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА КОЈА ЈЕ РАЗМАТРАО ОРГАН НАДЛЕЖАН ЗА ПРИПРЕМУ ПЛАНА ИМАЈУЋИ У ВИДУ ЦИЉ, СВРХУ И ГЕОГРАФСКИ ОБУХВАТ ПЛАНА

Законом није јасно прописано која варијантна решења подлежу процени. Имајући у виду законску регулативу у области планирања, уређења простора и изградњи објеката, предвиђа се израда планских варијантних решења. За избор најповољније варијанте уобичајено је да се користе критеријуми засновани на начелима економске оправданости, социјалне прихватљивости и еколошке одрживости. Другим речима, у пракси се на овај начин до фазе јавних консултација у начелу заузима став о варијантама, тако да се у пракси стратешке процене, по правилу процењују две варијанте, респективно три, и то: (1) прва варијанта да се план не усвоји, односно да не дође до спровођења плана; (2) друга у којој се план усваја и доследно спроводи; и (3) трећа – респективна (алтернативна), у којој се план усваја и спроводи уз подршку других планова, програма, пројеката и инструмената, који су у функцији развоја и заштите. За потребе ове стратешке процене разматрају варијанта нееспровођења и спровођење плана (уз подршку других планова, програма и инструмената).

Варијантна решења Плана детаљне регулације јужне радне зоне фабрике „МОРАВАЦЕМ“ у КО Поповац и КО Буљане, општина Параћин представљају различите рационалне начине, средства и мере реализације циљева плана у појединим секторима развоја, кроз разматрање могућности коришћења одређеног простора за специфичне намене и активности, односно разматрање могућности коришћења различитих простора за реализацију конкретне активности која се планира. Поред тога, треба узети у обзир и варијанте имплементације плана. Укупни ефекти плана, па и утицаји на животну средину, могу се утврдити само поређењем са постојећим стањем, циљевима и варијантним решењима плана. За планове који имају већи степен неизвесности реализације, метод израде сценарија модела развоја омогућује процену позитивних и негативних ефеката варијантних решења плана.

У процени варијантних решења, процењују се циљеви стратешке процене у односу на секторе развоја у Плану детаљне регулације јужне радне зоне фабрике „МОРАВАЦЕМ“ у КО Поповац и КО Буљане, општина Параћин у оквиру два сценарија примене плана: тзв. „реални“ у случају да се план усвоји и примењује, тзв. „песимистички“ у случају да се план не усвоји и не примењује и тзв. „оптимистички“, по коме се план усваја спроводи уз подршку програма, пројеката и других инструмената. Процена се обавља у складу са изабраним индикаторима за сваки циљ стратешке процене појединачно. Процена је квалитативног карактера и могући су следећи утицаји: (1) укупно позитиван утицај „+“; (2) укупно негативан утицај „-“; (3) неутралан – када нема директног утицаја „0“; (4) нејасан утицај „?“.

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

Циљеви СПУ

1. Одржавање квалитета ваздуха;
2. Спречавање/смањење емисија у ваздух (спречавање емисија загађујућих материја и суспендованих честица у ваздух изнад граничних вредности, смањење/ублажавање степена изложености становништва загађеном ваздуху);
3. Спречавање загађења водених површина;
4. Спречавање емисија на/у земљиште (забрана депоновања опасног отпада и штетних материја на земљишту и спречавање контаминације земљишта);
5. Адекватно поступање са отпадом;
6. Ублажавање негативних утицаја планиране намене на карактеристике предела, биљни и животињски свет предметног простора;
7. Смањење буке и вибрација у непосредној близини саобраћајница, спречавање појаве нових извора буке;
8. Управљање ризицима (обавеза спречавања свих потенцијалних ризика од удеса, препознавање и деловање на неочекиване и непланиране ситуације како би се избегле или спречиле околности које воде до акцидената и удеса на планском подручју);
9. Формирање еколошки одрживе радне зоне;

Табела бр. 5: Процена утицаја у односу на циљеве стратешке процене утицаја у варијантама 1 (да се план не примењује) и 2 (да се план примењује)

Сектор плана	Сценарио развоја	1	2	3	4	5	6	7	8	9
		0	0	0	0	0	0	0	0	0
Прпизводња	ВАРИЈАНТА 1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Техничка инфраструктура и комунална опрема	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-	0	0	-
	ВАРИЈАНТА 1	+	+	+	+	+	+	+	0	+
Зеленило	ВАРИЈАНТА 1	0	0	0	0	-	0	0	0	0
	ВАРИЈАНТА 2	+	0	0	0	+	+	+	0	0
Саобраћај	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	0	-	0	0	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	0	+	+	+	+	+
Заштита животне средине	ВАРИЈАНТА 1	0	-	-	0	-	0	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	+	+	+	+

■ – укупно позитиван утицај, ■ – укупно негативан утицај, 0 – нема директан утицај, ? – или нејасан утицај

3.3. ПОРЕЂЕЊЕ РАЗУМНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА И ПРИКАЗ РАЗЛОГА ЗА ИЗБОР НАЈПОВОЉНИЈЕГ РЕШЕЊА СА СТАНОВИШТА ЦИЉА, СВРХЕ, ГЕОГРАФСКОГ ОБУХВАТА ПЛАНА И ПРОЦЕЊЕНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

На основу одредби члана 17. Закона, пореде се варијантна решења и даје приказ разлога за избор најповољнијег решења. Варијантна решења су поређена према циљевима стратешке процене и секторима у плану. Варијанта 1 се односи на неусвајање плана (а самим тим и неспровођење плана) је неповољније са свих аспеката. Варијанта 2 се односи на усвајање и спровођење плана уз подршку стратегија, планова и програма. У варијанти 1 да се План детаљне регулације јужне радне зоне фабрике „МОРАВАЦЕМ“ у КО Поповац и КО Буљане, општина Параћин не донесе и да се развој одвија стихијски могу се очекивати само негативни ефекти код сваког сектора/активности и ниједан позитиван ефекат у односу на циљеве стратешке процене утицаја. Истовремено, процењени варијантни утицаји са собом носе и одређени степен ентропије који није могуће са прецизношћу предвидети. У

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

варијанти 2 да се План детаљне регулације јужне радне зоне фабрике „МОРАВАЦЕМ“ у КО Поповац и КО Буљане, општина Параћин имплементира уз подршку примена других стратегија, планова и програма могу се очекивати позитивни ефекти у сваком сектору/активности, који отклањају већину негативних тенденција у развоју, у случају да План не би имплементирао. У овој варијанти могу се јавити и појединачни негативни ефекти, али само на извору, повременог и тренутног карактера.

Приказ варијантног решења не усвајања Плана детаљне регулације јужне радне зоне фабрике „МОРАВАЦЕМ“ у КО Поповац и КО Буљане, општина Параћин

Плански документ представља основни инструмент управљања простором. Недостатак Плана значи недостатак адекватних мера и услова за организовање активности у простору и његово контролисано коришћење.

Варијантно решење не усвајања Плана детаљне регулације јужне радне зоне фабрике „МОРАВАЦЕМ“ у КО Поповац и КО Буљане, општина Параћин

Нереализација Плана може довести до поремећаја у комуналном опремању насеља, нереализације бољег саобраћајног решења и немогућности развоја и привредног напретка. Дугорочно посматрано, нереализација Плана доводи до трајних проблема манифестовано

Предности	Недостаци
<ul style="list-style-type: none"> смањење ризика од евентуалног угрожавања квалитета чинилаца животне средине током изградње, реализације и редовног рада производног комплекса и станице заточење гаса; немогућност појаве ванредних, акцидентних ситуација, задржавање постојећег концепта и функционисања планског подручја, односно задржавање пољопривредног земљишта без могућности значајних промена у простору. 	<ul style="list-style-type: none"> нарушавање основног концепта дугорочног одрживог развоја; непоштовање мера побољшаног инфраструктурног опремања и уређења; непоштовање обавезујућих смерница и мера за уређивање подручја; непоштовање општих и посебних смерница и мера заштите животне средине из планова на вишем хијерархијском нивоу; неразвијен систем мониторинга; губитак могућност привредног и економског развоја овог дела насеља Поповац и Буљане и општине Параћин. повећан степен ризика од загађивања животне средине услед неконтролисаног управљања простором

Приказ варијантног решења усвајања и имплементације Плана детаљне регулације јужне радне зоне фабрике „МОРАВАЦЕМ“ у КО Поповац и КО Буљане, општина Параћин

Предности	Недостаци
<ul style="list-style-type: none"> рационална организација и уређење предметног простора; остваривање боље саобраћајне везе са окружењем; изградња планираног производног комплекса и станице за компримоваани природни гас уз поштовање свих мера 	<ul style="list-style-type: none"> негативни утицаји током изградње производног комплекса и инфраструктуре (повишен ниво буке, вибрација, емисија прашине); потенцијални проблеми нарушавање квалитета свих

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

<p>заштите;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ праћење и контрола стања животне средине (мониторинг); ▪ обезбеђивање површина под зеленилом; ▪ веће улагање у програме заштите животне средине. ▪ контролисано управљање отпадним водама, комуналним, технолошким и атмосферским у обухвата Плана ▪ контролисано управљање отпадом у обухвату Плана 	<p>чинилица животне средине уколико се оператери не придржавају прописаних мера заштите.</p>
--	--

На основу претходне анализе и процене варијантних решења, може се закључити да је варијанта доношења предложеног Плана знатно повољнија у односу на варијанту да се план не донесе.

3.4. НАЧИН НА КОЈИ СУ ПРИ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА УЗЕТИ У ОБЗИР ЧИНИОЦИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Анализа и вредновање постојећег стања животне средине, као и процена могућих утицаја, који су последица експлоатације капацитета који су предмет анализе, показују да се до квантификованих података може доћи на основу свеобухватне анализе. Да би значај сваког од утицаја могао на одговарајући начин да буде квантификован, неопходно је за конкретне услове, сваком утицају придружити низ показатеља, који по природи ствари треба да представљају егзактне величине, које се затим једноставно користе у процесу дефинисања потребних мера заштите.

Дефинисање смерница и мера заштите има за циљ обезбеђивање услова да се постојеће стање животне средине максимално очува и спречи потенцијално негативно деловање. Поред процене утицаја планских решења на животну средину и сагледавања могућих значајних негативних утицаја, циљ процене утицаја планског документа је и прописивање смерница и мера за њихово смањење, односно свођење у прихватљиве границе, дефинисане позитивном законском регулативом, уз очување капацитета и квалитета животне средине и здравља локалног становништва у границама планског документа.

На основу дефинисаних циљева и анализе планиране намене у оквиру граница планског обухвата, карактеристика локације на којој се планира његова реализација, карактеристика окружења, процене постојећег стања животне средине, могу се предвидети и проценити могући значајни утицаји на животну средину. Могуће промене и значајни утицаји на животну средину, односно њено угрожавање морају се разматрати са више аспеката:

- утицаји током извођења радова и уређења локације за функционисање планираног производног комплекса;
- утицај у току експлоатације - редовног рада планираног производног комплекса и утицаји у акцидентним (удесним) ситуацијама.

Такође, утицаји могу бити краткорочни, односно тренутни, могу се периодично или повремено понављати, а могу бити и континуални утицаји на животну средину. Утицаји могу бити кумулативни и синергијски, односно да испуштањем истих или сличних отпадних

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

материја у животну средину, без обзира што се ради о малим количинама, временом доведу до нарушавања стања животне средине, или да додатно повећају количину испуштених штетних материја и тако доведу до прекорачења максималних концентрација полутаната у води, ваздух, земљишту.

Утицаји током реализације, односно извођење земљаних и грађевинских радова на локацији захтевају ангажовање механизације, чији рад изазива емисију полутаната атмосфере, импулсне буке, прашине, генерисање грађевинског отпада и вишка земље. У случају форсираног рада може се очекивати краткотрајно повећања концентрације полутаната у атмосфери. Присуство механизације, грађевинског отпада и неуређеност локације у фази припреме терена и реализације објекта, представља вид визуелне деградације простора. Ипак, обзиром на укупну сагледивост локације, планирани обим и трајање радова, број и тип средстава рада, наведени негативни утицаји неће условити значајне последице по животну средину, односно сви негативни утицаји на локацији и непосредном окружењу престају по завршетку радова без вероватноће понављања, а пејзажним и урбанистичко-архитектонским решењем комплекса значајно се унапређују визуелни елементи локације и предела. Акцидентне (удесне) ситуације, мањег обима и размере, на локацији могуће су у току претходних радова на уређивању локације и током изградње нових објекта, у случају хазардног просипања или случајног процуривања нафтних деривата из ангажоване механизације и средстава рада. Такав акцидент захтева хитно обустављање радова, санацију локације и успостављање поступања са тако насталим отпадом (који има карактер опасног отпада) према одредбама Правилника о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Сл. гласник РС”, бр. 92/10).

Све активности се изводе у складу са пројектом документацијом, прописаним мерама заштите из Студије о процени утицаја на животну средину или на основу мера заштите које ће бити дефинисане у Решењу да није потребна израда студија о процени утицаја на животну средину.

Конкретни утицаји не могу се дати, обзиром да није јасно дефинисано који ће се објекти тачно наћи у производном кругу радне зоне. Позната је само изградња станице за компримовани гас. На основу третнутне производње у кругу комплекса фабрике „Моравацем“ и тенденције да се комплекс шири са истом делатношћу могу се претпоставити утицаји на квалитет чинилаца животне средине:

У току извођења радова

Ваздух

У току извођења радова може доћи до повећања концентрације прашкастих материја и издувних гасова од грађевинске механизације у ваздух. Утицај је привременог карактера и након завршетка радова престаје.

Вода и земљиште

Приликом извођења радова на површину терена могу доспети отпадне материје, нпр. машинско уље, гориво од превозних средстава. Вероватноћа појаве таквих материја, које би значајно утицале на земљиште и евентуално воде, не може се дефинисати, али одређени ризик постоји и он се увек своди на најмању могућу меру адекватном организацијом градилишта, и за случај опасних материја, пажљивим руковањем, и коришћењем исправне грађевинске механизације. Промене у рељефу не постоје.

Неорганизовано одлагање чврстог отпада ван затворених контејнера такође представља опасност за животну средину (ваздух, вода, земља). Спаљивање отпада би довело до повећане аероemisije и нежељених ефеката мириса. Стога је неопходно правилно одлагање чврстог отпада у затворене контејнере или одношење на депоније.

Бука и вибрације

Бука и вибрације представљају нужну и неповољну последицу радова и комбинована са загађивањем ваздуха услед рада машина и возила, може представљати поремећај за време извођења радова. Снажна бука, континуираног трајања, генерише се услед рада транспортних возила и других специјалних грађевинских машина. Њен утицај је у току извођења радова нарочито изражен у погледу узманиравања људи на градилишту, и у непосредној близини, али су ефекти привременог карактера.

Процес изградње предметног комплекса, као извор загађења је временски ограниченог карактера и може бити занемарен, тј. утицаји на животну средину у току извођења радова су минимални и привременог карактера тј. престају по завршетку извођења радова.

Здравље становништва

Услед рада машина и возила, током рушења и изградње објеката, где ће се углавном као погонско гориво користити нафтни деривати, као и услед манипулације материјалом и транспорта, у ваздух доспевају различите хемијске и чврсте материје чије се дејство може испољавати кроз објективно неповољне ефекте на организам (преко органа за дисање и коже) и субјективно као неповољни визуални ефекти (задимљавање, запрашивање) и непријатни мириси. Ови ефекти су привременог и локалног карактера и неће се осећати у широј околини, сем на самом локалитету градилишта.

Метеоролошки параметри и климатске карактеристике

Не долази до промене микроклиме приликом извођења радова.

Еколошка мрежа, еколошки значајна подручја и еколошки коридори

Највећи утицај на еколошку мрежу, еколошки значајна подручја и еколошки коридоре је током реализације планираног фабричког комплекса. Међутим, према Решењу завода за заштиту природе Србије, 03 бр.021-4739/2 од 24.01.2025., планско подручје не налази унутар заштићеног подручја за које је спроведен или покренут поступак заштите и не налази се у просторном обухвату еколошке мреже Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 102/2010).

Међутим, поштовањем Решења Завода за заштиту природе Србије, које су обавезујуће са мерама заштите у свим фазама планирања, реализације и редовног рада планираног фабричког комплекса, утицај ће бити сведен на минимум.

Материјална добра, материјално и нематеријално културно наслеђе археолошко и архитектонско културно наслеђе и археолошка налазишта

Поштовањем прописаних мера, смерница и примењивањем Услови Завода за заштиту споменика Каргујевац, бр. 938-02/1 од 28.04.2025.године, нема утицаја током реализације планираног фабричког комплекса.

Акцидентне ситуације

Акцидентне (удесне) ситуације, мањег обима и размере, на локацији могуће су у току претходних радова на уређивању локације и током изградње нових објеката, у случају хазардног просипања или случајног процуривања нафтних деривата из ангажоване механизације и средстава рада. Такав акцидент захтева хитно обустављање радова, санацију локације и успостављање поступања са тако насталим отпадом (који има карактер опасног отпада) према одредбама Правилника о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Сл. гласник РС“, бр. 92/10).

У току експлоатације-редовног рада планираног производног комплекса

У току експлоатације предметни објекти су таквог карактера да могу довести до утицаја на ваздух, воду, земљиште, али у дозвољеним границама.

Ваздух

Отпадни ваздух из система вентилације и димњака котларнице ће се одводити преко филтера на кров или фасаду објекта и испустати у атмосферу

Вода и земљиште

На локацији се могу се јавити:

- фекалне воде;
- атмосферске воде са крова објекта;
- зауљене атмосферске воде са паркинга и манипулативних површина;

Фекалне отпадне воде се из објекта одводе у „мини“ постројења за пречишћавање отпадних вода. Након процеса пречишћавања излазне отпадне воде морају да садрже концентрације загађујућих материја у нивоу који су прописани законском регулативом Републике Србије. носилац технологије гарантује да ће вредности бити ниже од МДК прописане Уредом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање ("сл. гласник РС", бр. 67/2011, 48/2012 и 1/2016).

Атмосферске воде са кровова могу се упустити у најближи путни канал или у затрављене површине као условно чисте воде. Атмосферске воде са садржајем нафтних деривата, са саобраћајница и паркинга, сакупља се и пречишћава преко сепаратора нафтних деривата одговарајућих капацитета.

Топлота и зрачење

Нема утицаја на животну средину током експлоатације.

Бука и вибрације

У току функционисања комплекса долазиће до настанка буке услед коришћења машина, као и из система вентилације. Пројектима је предвиђено да се бука сведе на Законом дозвољени ниво.

Здравље становништва

Редован рад праметног комплекса не може битије утицати на здравље становништва. Сви могући негативни утицаји биће сведени на минималну меру прописивањем и придржавањем прописаних мера заштите.

Метеоролошки параметри и климатске карактеристике

Не долази до промене микроклиме приликом редовног рада фабричког комплекса.

Еколошка мрежа, еколошки значајна подручја и еколошки коридори

Поштовањем Решења Завода за заштиту природе Србије, које су обавезујуће са мерама заштите у свим фазама планирања, реализације и редовног рада планираног фабричког комплекса, утицај ће бити сведен на минимум.

Материјална добра, материјално и нематеријално културно наслеђе археолошко и архитектонско културно наслеђе и археолошка налазишта

Поштовањем прописаних мера, смерница и примењивањем Услови Завода за заштиту споменика Крагујевац, бр. 938-02/1 од 28.04.2025.. године, нема утицаја током редовног рада планираног фабричког комплекса.

Акцидентне ситуације

У случају акцидента на локацији може доћи до значајних утицаја на животну средину, односно до емисије штетних гасова и штетних материја у ваздух, воду и земљиште. Удес на локацији може изазвати неправилно управљање опасним и експлозивним материјама, опасним отпадом, технолошким, санитарно-фекалним и атмосферским потенцијално зауљеним водама. Могући акциденти на локацији, са највећим ризиком и значајним

последицама, су пожар и експлозија. Носилац Пројекта је у обавези да испоштује све мере противпожарне заштите прописане од стране надлежног органа противпожарне полиције, техничко-технолошке, организационе и остале мере, како би се вероватноћа настанка акцидента свела на минимум, а ризик од настанка истих свео у прихватљиве границе.

Детаљна анализа утицаја сваког појединачног објекта који се налази на Листи 1, Листа 2 Уредбе о утврђивању листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Сл.гласник РС“, бр.114/08) вршиће се у поступку процене утицаја (Одкучивање о потреби процене утицаја, Одређивање обима и садржаја, одлучивање о давању сагласности на студију о процени утицаја пројекта).

3.5. НАЧИН НА КОЈИ СУ ПРИ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА УЗЕТИ У ОБЗИР КАРАКТЕРИСТИКЕ УТИЦАЈА: ВЕРОВАТНОЋА, ИНТЕЗИТЕТ, СЛОЖЕНОСТ/РЕВЕРЗИБИЛНОСТ, ВРЕМЕНСКА ДИМЕНЗИЈА (ТРАЈАЊЕ, УЧЕСТАЛОСТ, ПОНАВЉАЊЕ), ПРОСТОРНА ДИМЕНЗИЈА (ЛОКАЦИЈА, ГЕОГРАФСКА ОБЛАСТ, БРОЈ ИЗЛОЖЕНИХ СТАНОВНИКА, ПРЕКОГРАНИЧНА ПРИРОДА УТИЦАЈА), КАО И КУМУЛАТИВНА И ЗАЈЕДНИЧКА ПРИРОДА УТИЦАЈА

Стратешка процена утицаја која се ради за ниво Плана детаљне регулације може се само бавити генералном и општом анализом и проценом могућих утицаја планираних решења у плану на животну средину, а не појединачним објектима и активностима које се планирају. Ниво детаљности који ће анализирати појединачне објекте и њихове утицаје на животну средину, разматраће се у овире процене утицаја појединачних објеката на животну средину за објекте за које надлежни орган утврди потребу израде овог документа неопходног за добијање одобрења за изградњу.

Евалуација карактеристика планских решења представља процену утицаја у ужем смислу. У овој фази се обавља евалуација значаја, просторних размера и вероватноће утицаја планских решења на животну средину. Претходно је потребно извршити селекцију планских решења од значаја за животну средину и класификацију према секторима/сегментима у плану. Евалуација утицаја врши се са циљем да се утврди значај утицаја, према критеријумима из Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину. У обзир су узимају следеће карактеристике утицаја:

- врста утицаја,
- вероватноћа да се утицај појави,
- временска димензија односно трајање утицаја, према временском хоризонту Плана детаљне регулације: краткорочни утицаји; средњорочни утицаји; дугорочни утицаји (период после временског хоризонта Плана детаљне регулације)
- учесталост утицаја,
- просторна димензија утицаја.

Наведене карактеристике утицаја су вредноване према врсти Плана детаљне регулације, како је приказано у следећој табели.

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

Табела бр. 6: Вредновање карактеристика утицаја

Врста утицаја	Вероватноћа утицаја	Трајање утицаја	Учесталост утицаја	Просторна димензија утицаја
<div>Позитиван</div> <div>Неутралан</div> <div>Негативан</div>	<ul style="list-style-type: none"> Врло вероватан утицај – ВВ утицај вероватан - В утицај могућ – МВ 	<ul style="list-style-type: none"> краткорочан – К средњорочан – Ср дугорочан – Д 	<ul style="list-style-type: none"> повремен – Пу средње учестао - СУ сталан – Ст 	<div>Локални (Л)</div> <div>Регионални (Р)</div> <div>Национални (Н)</div> <div>Прекогранични (П)</div> <div>Међународни (М)</div>

У складу са врстом планског документа, карактеристикама планског подручја и стањем животне средине, изабране су карактеристике које одређују стратешки значајан утицај и то:

- могућ, вероватан и врло вероватан утицај;
- краткорочан, средњорочан и дугорочан утицај;
- повремен, средње учестао и сталан утицај;
- локални утицај, регионални.

Евалуација утицаја вршена је за изабране концепте и решења стратешког нивоа, квалитативно-описно, на основу чега је припремљена коначна матрица која показује одрживост Плана.

Евалуација утицаја је у збирној табели приказана коришћењем одговарајућих боја (зелена за позитивне утицаје, црвена за негативне, бела за неутралне) а интензитетом боје значај утицаја, према броју карактеристика које су дефинисане као значајне (постојање једне или две карактеристике) и врло значајне (три или четири карактеристике), како је приказано у следећој табели.

Врста/значај утицаја	Стратешки значајан утицај (једна или две карактеристике)	Стратешки веома значајан утицај (три или четири карактеристике)
Позитиван		
Негативан		
Неутралан		

Збирна матрица утицаја Плана детаљне регулације јужне радне зоне фабрике „МОРАВАЦЕМ“ у КО Поповац и КО Буљане, општина Параћин, на животну средину приказана је табеларно.

Табела бр. 7: Матрице процене утицаја

Циљеви СПУ

- Одржавање квалитета ваздуха;
- Спречавање/смањење емисија у ваздух (спречавање емисија загађујућих материја и суспендованих честица у ваздух изнад граничних вредности, смањење/ублажавање степена изложености становништва загађеном ваздуху);
- Спречавање загађења водених површина;

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

4. Спречавање емисија на/у земљиште (забрана депоновања опасног отпада и штетних материја на земљишту и спречавање контаминације земљишта);
5. Адекватно поступање са отпадом;
6. Ублажавање негативних утицаја планиране намене на карактеристике предела, биљни и животињски свет предметног простора;
7. Смањење буке и вибрација у непосредној близини саобраћајница, спречавање појаве нових извора буке;
8. Управљање ризицима (обавеза спречавања свих потенцијалних ризика од удеса, препознавање и деловање на неочекиване и непланиране ситуације како би се избегле или спречиле околности које воде до акцидената и удеса на планском подручју);
9. Формирање еколошки одрживе радне зоне;

Планска решења	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Развој радне зоне	МВ Ср/Д Пу/СУ Л	В Ср/Д Пу/СУ Л	ВВ Ср/Д Пу/СУ Л	ВВ Д Ст Л	В/ВВ Ср/Д Ст Л	МВ Ср Пу/СУ Л	МВ Ср/Д Пу/СУ Л	В/ВВ Ср/Д Ст Л	В/ВВ Ср/Д Ст Л
Унапређење саобраћајног решења	МВ Ср/Д Пу/СУ Л	МВ Ср/Д Пу/СУ Л					МВ Ср/Д Пу/СУ Л		
	В Ср Пу/СУ Л	В Ср Пу/СУ Л			В/ВВ Ср/Д Ст Л	МВ Ср Пу/СУ Л	В Ср Пу/СУ Л	В/ВВ Ср/Д Ст Л	В/ВВ Ср/Д Ст Л
Економски развој насеља Буљане и Поповац						В/ВВ Ср/Д Ст Л			В/ВВ Ср/Д Ст Л
Реконструкција постојећих и изградња нових комуналних и инфраструктурних мрежа и система			В/ВВ Ср/Д Ст Л			В/ВВ Ср/Д Ст Л		В/ВВ Ср/Д Ст Л	В/ВВ Ср/Д Ст Л
Адекватно поступање са свим врстама отпада	ВВ Ср/Д Ст Л		В/ВВ Ср/Д Ст Л		В/ВВ Ср/Д Ст Л				В/ВВ Ср/Д Ст Л

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

Планска решења	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Обезбеђивање површина под зеленилом	ВВ Ср/Д Ст Л								В/ВВ Ср/Д Ст Л
Интегрална заштита природних и културних вредности на територији предметног Плана, заштита животне средине	ВВ Ср/Д Ст Л	ВВ Д Ст Л	ВВ Д Ст Л	В/ВВ Д Ст Л	ВВ Ср/Д Ст Л	В/ВВ Ср/Д Ст Л	ВВ Ср/Д Пу/СУ Л	ВВ Д СУ Л	В/ВВ Ср/Д Ст Л

Горња табела представља приказ вредновања планских решења са аспекта заштите животне средине. Сваки процењени утицај је резултат вишекритеријумског вредновања појединачних планских решења и њиховог утицаја на посебне циљеве стратешке процене утицаја и на основне компоненте животне средине - ваздух, воду и земљиште.

Наведена планска решења углавном имају мали негативан и позитиван утицај на очување квалитета животне средине, док поједина планска решења немају никакав утицај на животну средину.

Утицаји планских решења су локалног карактера. Вероватноћа утицаја планског решења на животну средину је могућа, вероватна или врло вероватна у зависности од планског решења. На овом нивоу плана није било могуће детаљно анализирати свако планско решење и непосредан утицај планираних активности на животну средину јер нису дефинисане све појединости везане за дато планско решење. У случајевима где је процењено да може доћи до негативног утицаја потребно је предузети одговарајуће мере заштите.

На основу одредбе члана 17. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, стратешка процена обухвата и процену кумулативних и синергијских ефеката. Теоријски је могуће да се јаве интеракције међу мањим утицајима како планских решења, тако и појединачних објеката и активности на планском подручју. Примера ради, кумулативни ефекти настају када појединачна планска решења немају значајан утицај, а неколико индивидуалних ефеката заједно могу да имају значајан ефекат (загађивање ваздуха, вода или пораст нивоа буке).

Синергијски ефекти настају у интеракцији појединачних утицаја који производе укупни ефекат који је већи од простог збира појединачних утицаја. Синергијски ефекти се најчешће манифестују код људских заједница и природних станишта.

Позитивни кумулативни и синергијски ефекти планских решења очекују се превасходно у погледу развоја овог дела општине Параћин. Инвестирање у изградњу, проширење и одржавање инфраструктурних система (електроенергетска мрежа, водоводна мрежа, стварање могућности за прикључење на гасну мрежу), допринеће се укупном побољшању заштите животне средине, и уопштено, здравља становништва.

Са друге стране, мањи негативни кумулативни ефекти који се могу очекивати реализацијом планских решења односе се на могућност несавесног угрожавања природних

вредности подручја услед реализације саобраћајних праваца (загађење природних вредности и квалитета основних елемената животне средине), појаве могућег акцидентних ситуација. Могући негативни утицаји могу се јавити у току рада постројења уколико се не спроведу прописане мере заштите и законом предвиђени мониторинг.

3.6. ПРИКАЗ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋА, ТЕХНИЧКИХ НЕМОГУЋНОСТИ ИЛИ НЕДОСТАТКА ОДРЕЂЕНИХ ЗНАЊА СА КОЈИМА СЕ ОРГАН НАДЛЕЖАН ЗА ПРИПРЕМУ ПЛАНА СУСРЕО КАКО БИ СПРОВЕО ПРОЦЕНУ РАЗУМНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА

Орган надлежан за припрему Плана детаљне регулације јужне радне зоне фабрике „МОРАВАЦЕМ“ у КО Поповац и КО Буљане, општина Параћин, односно припрему Нацрта Одлуке о изради предметног Плана није имао никакве тешкоће у погледу вредновања могућих варијантних решења.

Повод за израду Плана детаљне регулације је проистекао из потребе да се економски развије предметна локација уз обавезно усаглашавање са плановима вишег реда.

На основу предметне локације, принципи просторног развоја се заснивају на уређењу дела насеља ван грађевинског подручја насеља опремањем саобраћајном и техничком инфраструктуром, као предуслова за изградњу производног комплекса.

Основни циљ уређења простора обухваћеног Планом је стварање планског основа за изградњу нових објеката, тј. дефинисање односа простора производног подручја са околним наменама и инфраструктурним системима, систематизација намене простора у складу са визијом развоја овог подручја и општине Параћин, неопходно инфраструктурно опремање.

Конкретан циљ израде ПДР-а је стварање предуслова за дефинисање намене површина, граница и услова изградње површине јавне намене, правила уређења и правила грађења, грађевинских линија, у односу на планирану хоризонталну и вертикалну регулацију, дефинисање траса и услова изградње комуналне инфраструктуре.

План детаљне регулације јужне радне зоне фабрике „МОРАВАЦЕМ“ у КО Поповац и КО Буљане, општина Параћин је заснован на студијској, техничкој и другој документацији и важећим планским и развојним документима у Републици Србији. Одлуком о изради Плана детаљне регулације јужне радне зоне фабрике „МОРАВАЦЕМ“ у КО Поповац и КО Буљане, општина Параћин, коју је донела Скупштина општине Параћин на седници одржаној 14.08.2024. године (бр.одлуке: 002414687 2024 06446 002 000 000 001). дефинисана је оквирна је граница, која је тачно утврђена Нацртом Плана, све у складу са избором најприхватљивијег варијантног решења.

3.7. МЕРЕ ЗА ОГРАНИЧАВАЊЕ НЕГАТИВНИХ И УВЕЋАЊЕ ПОЗИТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Стратешком проценом су вредновани и процењени могући значајни утицаји на животну средину до којих може доћи имплементацијом Плана и предложене су превентивне мере за смањење негативних утицаја на животну средину, које су уграђене и у плански документ.

Концепција заштите животне средине у обухвату Плана детаљне регулације јужне радне зоне фабрике „МОРАВАЦЕМ“ у КО Поповац и КО Буљане, општина Параћин, заснива се на усклађивању потреба развоја и очувања, односно заштите његових ресурса и

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

природних вредности на одржив начин, тако да се садашњим и наредним генерацијама омогући задовољање њихових потреба и побољшање квалитета живота.

Инвеститор је у обавези да, пре подношења захтева за издавање грађевинске дозволе или другог акта којим се одобрава изградња предметног садржаја, поднесе надлежном органу за заштиту животне средине захтев за одлучивање о потреби израде студије о процени утицаја на животну средину, у складу са одредбама Закона о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 94/24).

Заштита животне средине подразумева поштовање свих општих мера заштите животне средине и природе и прописа утврђених законском регулативом. У том смислу се, на основу анализираних стања животне средине у планском подручју и његовој околини и на основу процењених могућих негативних утицаја, дефинишу мере заштите.

У циљу заштите и унапређења стања животне средине и здравља људи потребно је у току даљег спровођења и реализације планских решења реализовати мере заштите животне средине, које се морају поштовати у свим даљим фазама спровођења Плана.

У циљу заштите животне средине, потребно је приликом израде пројектне и техничке документације предвидети и реализовати следеће:

– Уређење простора и изградњу планираних објеката прилагодити постојећим условима тла и терена, као и хидролошким параметрима, а у складу са одредбама Закона о рударству и геолошким истраживањима („Службени гласник РС“, бр. 101/15, 95/18 и 40/21).

Заштите вода и земљишта:

- обавезно је снабдевање санитарно исправном водом за пиће, техничком водом за одржавање и прање уређених површина и противпожарну заштиту (по количини и квалитету), на начин којим се обезбеђује здравље људи, функционална сигурност и поуздана употреба објеката,
- атмосферске воде са крова објекта и чистих површина одводити на травнате површине, а атмосферске воде са саобраћајница, манипулативних површина и воде од прања и одржавања тих површина, морају се посебном мрежом спровести кроз таложник за механичке нечистоће и сепаратор уља и масти, а тек потом испусте у реципијент,
- отпадне воде се не могу упуштати у постојеће регулисане и нерегулисане водотоке, ни у систем јавне канализације без третмана и/или евентуално потребног предtretмана који их доводи до квалитета прописаног законом,
- све манипулативне површине морају бити асфалтиране, а складиштење резервних делова, сировина, амбалаже готових производа и др. планирати у оквиру објекта;
- изградњом свих саобраћајних и манипулативних површина од водонепропусних материјала отпорних на нафту и нафтне деривате; правилним одабиром ивичњака спречити преливање атмосферских вода на околно земљиште приликом њиховог одржавања или падавина, интегрисано управљати атмосферским водама;
- радови на изградњи и уређењу предметног простора морају бити изведени тако да не ремете постојеће подземне и површинске хидрографске везе и не утичу на квалитативне карактеристике подземних и површинских вода;
- контролисаним прикупљањем задржаних вода са предметних површина и њиховим пречишћавањем на сепараторима масти и уља,
- таложнике и сепараторе масти и уља димензионисати на основу сливне површине и меродавних падавина; учесталост чишћења сепаратора и одвожење талога из сепаратора одредити током њихове експлоатације и организовати искључиво преко овлашћеног лица,
- постављањем непропусне геомембране за водозащитна подручја (или другог материјала за заштиту подземних вода на хидролошки пропусном земљишту) испод саобраћајних површина и канализационих цеви, ако се хидрогеолошким

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

истраживањима покаже као неопходно; геоменбрана или сл., материјал мора бити отпоран на нафту и нафтне деривате, соли и друге агресивне и штетне материје, не сме да труне, мора бити отпоран на микроорганизме и еколошки неутралан,

- обавезно је мерења количина и испитивања квалитета отпадних вода које правна/физичка лица испуштају у реципијенте,
- техничком документацијом усвојити техничке решења којим ће се обезбедити потпуно спречавање инфилтрације отпадних вода у подземне и површинске воде,

Заштите ваздуха:

квалитета ваздуха оствариће се на следећи начин:

- све активности морају бити усклађене са поштовањем Закона о заштити ваздуха („Сл.гласник РС“, бр.36/09 и 10/13, 26/21 – др.закон) као и подзаконских аката овог Закона,
- оператер стационарног извора загађења је у обавези да спроведе мере за смањење загађивања ваздуха у поступку пројектовања, градње и редовног рада и мора одржавати и спровести мере тако да не испушта загађујуће материје у ваздух у количини већих од граничних вредности емисије;
- оператер је у обавези да угради уређај за спречавање или смањење емисије загађујућих материја у ваздух на стационарним изворима загађивања (производни погони, технолошки процеси; одређене активности и уређаји из којих се загађујуће материје испуштају у ваздух) којим се обезбеђује да концентрације загађујућих материја у отпадним гасовима не прелазе концентрације прописане Уредбом о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздуху из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање („Службени гласник РС\ број 111/15 и 83/21);
- транспорт ископаног материјала вршити возилима која поседују прописане кошкове и систем заштите од просипања материјала;
- уколико дође до удеса (квара или пропуста у технолошком процесу) због чега долази до прекорачења граничних вредности емисије, неопходно је да се квар или поремећај отклони или прилагоди рад новонасталој ситуацији или да се обустави процес како би се обуставило емитовање загађујућих материја
- обавезно је подизање појаса заштитног зеленила на ободу радне зоне;
- користити претежно аутохтоне врсте, док се као декоративне могу користити и врсте егзота које се могу прилагодити локалним условима;
- за уређење зелених и слободних површина, подизање нових дрвореда и зелених заштитних појасева користити неалергене врсте, које су отпорне на негативне услове животне средине, прилагођене локалним климатским факторима и које спадају у претежно аутохтоне врсте
- обавезна је израда пројекта пејзажног уређења слободних и незастртих површина, којим је неопходно дефинисати одговарајући избор врста еколошки прилагођених предметном простору, технологија садње, агротехничке мере и мере усклађене са потребама одабраних врста.
- одржавањем максималног нивоа комуналне хигијене;
- унапређење квалитета ваздуха обезбедити даљим развојем заснованом на рационалнијој употреби енергије и повећању енергетске ефикасности;
- успоставити контролу квалитета ваздуха у складу са законском регулативом. Мониторинг вршити у складу са Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Сл.гласник РС“, бр. 11/10 и 75/10);
- обавезна је доступност резултата испитивања и праћења стања квалитета ваздуха;
- редовно информисање јавности и надлежних институција, у складу са важећим Законом;

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

- неопходна је стална едукација и подизање еколошке свести о значају квалитета ваздуха и животне средине,

Ако се, за потребе загревања објеката или обављања производног процеса, планира изградња котларница, у циљу спречавања, односно смањења утицаја истих на чиниоце животне средине, предвидети:

- адекватан избор котла, којим се обезбеђују оптимални услови сагоревања одабраног енергента,
- одговарајућу висину димњака, прорачунату на основу потрошње одабраног енергента, метеоролошких услова, прописаних граничних вредности емисије гасова (продуката сагоревања) и услова квалитета ваздуха на локацији,
- примену техничких мера заштите ваздуха уградњом уређаја за пречишћавање-отпрашивање димних гасова до вредности излазних концентрација загађујућих материја прописаних Уредбом о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из постројења за сагоревање („Службени гласник РС“ број 6/16 и 67/21); обезбедити техничке и грађевинске услове за постављање опреме за мерење емисије у ваздух,
- привремено складиштење остатака од сагоревања (пепела, шљаке и др, у случају коришћења чврстих горива) и честица од отпрашивања димних гасова, вршити искључиво у оквиру предметног комплекса, на начин којим се спречава њихово расипање и растурање; обезбедити рециклажу и искоришћење или одлатање наведених отпада их материја преко правног лица које има дозволу за управљање том врстом отпада.
- „бешумне“ пумпе, односно уграђивање пригушивача буке и вибрација, а у цшју спречавања недозвољене буке, шумова и вибрација у котларници, који настају као последица рада пумпи.

Заштите од буке:

Бука је, физички посматрано, емитована енергија која се преноси таласима кроз ваздух. Људско ухо другачије препознаје, код истог нивоа буке, ниске фреквенције од високих. Високе фреквенције код истог нивоа буке више сметају. Мерење и вредновање јачине буке прилагођено је функцији човечијег чула слуха. Јачина буке се мери у децибелима, односима логаритама вредности датог нивоа буке и нивоа буке на прагу чујности (dB) и редукује на еквивалетну фреквенцију (A) – dB(A).

Извори буке који потенцијално могу допринети њеном повећању изнад дозвољеног нивоа везују се углавном за саобраћајнице.

Законски нормативи у вези заштите становништва од штетног дејства буке доносе се у облику максимално дозвољеног нивоа меродавног параметра или параметара којипредстављају полазну обавезу испуњења услова везаних за проблематику буке.

Највиши нивои буке утврђени су Правилником о методологији за одређивање акустичних зона („Службени гласник РС“ бр.72/10). Граничне вредности индикатора буке датесу у наредној табели, а прописани Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр.75/2010). Граничне вредности се односе на укупну буку која потиче од свих извора буке на посматраној локацији.

Заштита од буке у животној средини засниваће се на спровођењу следећих правила и мера заштите:

- поштовањем граничних вредности о дозвољеним вредностима нивоа буке у животној средини у складу са прописима;

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

- подизањем појасева заштитног зеленила и техничких баријера на најугроженијим локацијама;
- приликом извођења радова користити механизацију и уређаје који својим радом неће доводити до прекорачења дозвољеног нивоа буке у складу са наменом простора;
- утврдити обавезу предузимања техничких мера на изворима буке и одабир извора буке са нижим вредностима емисије буке;
- приликом инсталације опреме, као један од битних параметара треба узети у обзир податке о буци, те набављати малобучну опрему у складу са захтевима Директиве ЕУ за смањење емитоване звучне снаге (Директива 2000/14/ЕУ о емисији буке опреме која се употребљава на отвореном простору);
- применом одговарајућих грађевинских и техничких мера за заштиту од буке, у радној средини и околини планираних објеката, којима се обезбеђује да бука емитована из производних, техничких и других делова планираних објеката не прелази прописане граничне вредности у складу са Законом о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр 96/21 и Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 75/10),
- дефинисати радно време градилишта за редовне грађевинске активности; радове који директно утичу на емисију буке у животној средини обављати током дана, у дефинисаном радном времену
- успоставити праћење нивоа буке на предметној локацији, у складу са законском регулативом. Мерење се врши у складу са Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Сл.гласник РС“, бр.72/10) и од стране стручне овлашћене организације сходно Правилнику о условима које мора да испуњава стручна организација за мерење буке, као и о документацији која се подноси уз захтев за добијање овлашћења за мерење буке („Сл.гласник РС“, бр.72/10).

У циљу спречавања, односно смањења утицаја производних објеката на чиниоце животне средине, поред горе услова наведених мера предвидети:

- примену технологија и процеса у производњи, који испуњавају прописане стандарде заштите животне средине, односно обезбеђују заштиту животне средине (вода, ваздух, земљиште, заштита од буке) смањењем, односно, отклањањем штетног утицаја на животну средину на самом извору загађења; предност дати „зеленим технологијама“;
- могућност организације управљања отпадом и отпадним водама кроз обезбеђење услова за изградњу/рад постројења посебног субјекта/оператера који би обављао третман отпадних вода и чврстог отпада (сакупљање, складиштење, третман - рециклажа, поновна употреба и др) за све привредне субјекте предметног простора,
- одговарајући начин складиштења сировина, полупроизвода и производа којим се спречава њихово расипање, разношење, тј. растурање, у складу са посебним законима.

Мере заштите природе

1. Неопходно је идентификовати све отпадне воде, утврдити техничка решења њиховог одвођења тако да нема утицаја на површинске и подземне воде. Атмосферске воде са оперативних платоа и саобраћајница пре упуштања у реципијент, се морају третирати у таложницима и сепараторима уља и масти;
2. Забрањена је изградња објеката који могу угрозити животну средину - буком, гасовима, отпадним материјама или другим штетним дејствима, односно оних за које нису предвиђене мере којима се у потпуности обезбеђује околина од загађења;
3. Планирати паркинг простор искључиво у оквиру предметних парцела, на начин да се избегне формирање великих компактних асфалтних или бетонских површина, садњом појединачних стабала (1 стабло на 2-3 паркинг места) и/или формирањем

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

- затрављених растер елемената;
4. Сваки објект мора поседовати прописана енергетска својства у складу са Правилником о енергетској ефикасности зграда („Службени гласник РС“, бр. 61/2011);
 5. Стабла која се налазе у близини планираних радова морају се обезбедити од оштећења која могу настати услед манипулације грађевинским машинама и транспортним средствима или складиштењем опреме и др.;
 6. Уколико се током радова уништи постојеће јавно зеленило, мора се надокнадити под посебним условима и на начин који одређује јединица локалне самоуправе (Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/2004, 36/2009, 36/2009 - др. закон, 72/2009 - др. закон, 43/2011 - одлука УС, 14/2016, 76/2018, 95/2018 - др. закон и 95/2018 - др. закон)),
 7. Обавезно је озелењавање и санација деградираних површина уз коришћење аутохтоних лишћарских и травнатих врста;
 8. Забрањено је уношење и коришћење инвазивних биљних врста за потребе озелењавања. Инвазивне (агресивне, алохтоне) врсте у Србији су: *Acer negundo* (јасенолисни јавор или негундовац), *Amorpha fruticosa* (багремац), *Robinia pseudoacacia* (багрем), *Ailanthus altissima* (кисело дрво), *Fraxinus americana* (амерички јасен), *Fraxinus pennsylvanica* (пенсилвански јасен), *Celtis occidentalis* (амерички копривић), *Ulmus pumila* (ситнолисни или сибирски брест), *Prunus padus* (сремза), *Prunus serotina* (касна сремза) и друге;
 9. За потребе осветљавања морају се примењивати одговарајућа техничка решења у складу са функцијом локације и потребама површина, при чему треба користити ЛЕД технологију и изворе светлости треба усмерити ка тлу;
 10. Обавезно је одржавање комуналне хигијене. Одредити локацију за прикупљање и одлагање неискоришћеног геолошког, грађевинског и осталог материјала насталог приликом радова, до његовог коначног збрињавања на место које одреди надлежна комунална служба, а у складу са чланом 3. Закона о управљању отпадом („Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 14/2016, 95/2018-др.закон и 35/2023);
 11. Уколико се током радова наиђе на геолошко- палеонтолошке или минералошко-петролошке објекте, за које се претпоставља да имају својство природног добра, извођач радова је дужан да, у складу са чланом 99. Закона о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - исправка, 14/2016, 95/2018- други закон и 71/2021), обавести Министарство заштите животне средине, као и да предузме све мере заштите од уништења, оштећења или крађе до доласка овлашћеног лица.

МЕРЕ ЗА УПРАВЉАЊЕМ ОТПАДОМ

Прикупљање и поступање са отпадним материјама, односно материјалима и амбалажом, вршити у складу са Законом о управљању отпадом („Службени гласник РС“, бр.36/09, 88/10, 14/16 и 95/18-др.закон) и другим и важећим прописима из ове области; обезбедити посебне просторе, просторије или делове објеката и довољан број контејнера/посуда за прикупљање, привремено складиштење и одвожење отпада, на водонепропусним површинама и на начин којим се спречава његово расипање, и то:

- процесног отпада,
- отпадних материја које имају карактеристике штетних и опасних материја, у складу са важећим прописима из ове области,
- амбалажног отпада на начин утврђен Законом о амбалажи и амбалажном отпаду („Службени гласник РС“, број 36/09 и 95/2018),
- рециклабилног отпада (папир, стакло, пет амбалажа, лименке и др), у складу са Правилником о условима и начину сакупљања, транспорта, складиштења и третмана

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

отпада који се користи као секундарна сировина или за добијање енергије („Службени гласник РС“, број 98/2010),

- комуналног и другог неопасног отпада.

Инвеститор/корисник је у обавези да наведене отпадне материје и материјале сакупи, разврста и обезбеди рециклажу и искоришћење или одлагање преко правног лица које је овлашћено, односно које има дозволу за управљање наведеним врстама отпада.

Произвођач отпада, односно инвеститор/извођач радова је у обавези да, у складу са одредбама Закона о управљању отпадом, у току извођења радова на уклањању постојећих и изградњи планираних садржаја предвиди и обезбеди:

- одговарајући начин управљања/поступања са насталим отпадом у складу са законом и прописима² донетим на основу закона којима се уређује поступање са секундарним сировинама, опасним и другим отпадом, посебним токовима отпада,
- грађевински и остали отпадни материјал који настане у току извођења радова сакупи, разврстати и привремено складиштити у складу са извршеном класификацијом на одговарајућим одвојеним местима предвиђеним за ову намену, искључиво у оквиру градилишта; спроведе поступке за смањење количине отпада за одлагање (посебни услови складиштења отпада - спречавање мешања различитих врста отпада, расипања и мешања отпада са водом и сл.) и примену начела хијерархије управљања отпадом (превенција и смањење, припрема за поновну употребу. Рециклажа и остале операције поновног искоришћења, одлагање отпада), односно одваја отпад чије се искоришћење може вршити у оквиру градилишта или у постројењима за управљање отпадом; приликом складиштења насталог отпада примени мере заштите од пожара и експлозија;
- извештај о испитивању насталог неопасног и опасног отпада којим се на градилишту управља, у складу са Законом о управљању отпадом („Службени гласник РС, број 36/09, 88/10, 14/16, 95/18-др закон и 35/23) и Правилником о категоријама, испитивању и класификацији отпада („Службени гласник РС“, број 56/10, 93/19, 39/21 и 65/24);
- попуњавање документа о кретању отпада за сваку предају отпада правном лицу, у складу са Правилником о обрасцу Документа о кретању отпада и упутству за његово попуњавање („Службени гласник РС“, број 114/13) и Правилником о обрасцу Документа о кретању опасног отпада, обрасцу претходног обавештења, начину његовог достављања и упутству за њихово попуњавање („Службени гласник РС“, број 17/17); комплетно попуњен Документ о кретању неопасног отпада чува најмање две године, а трајно чува Документ о кретању опасног отпада;

² Правилник о условима и начину сакупљања, транспорта, складиштења и третмана отпада који се користи као секундарна сировина или за добијање енергије („Службени гласник РС“, број 98/2010); Правилник о начину и поступку управљања отпадним гумама („Службени гласник РС“, бр- 104/09 и 81/10); Правилник о условима, начину и поступку управљања отпадним уљима („Службени гласник РС“, број 71/10); Правилник о поступку управљања истрошеним батеријама и акумулаторима („Службени гласник РС“, број 86/10); Правилник о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Службени гласник РС“, број 92/10); Правилник о начину и поступку управљања отпадним флуоресцентним цевима које садрже живу („Службени гласник РС“, број 97/10); Правилник о листи електричних и електронских производа, мерама забране и ограничења коришћења електричне и електронске опреме која садржи опасне материје, начину и поступку управљања отпадом од електричних и електронских производа („Службени гласник РС“, број 99/10); Правилник о поступању са уређајима и отпадом који садржи ПЦБ („Службени гласник РС“, број 37/11); Правилник о листи ПОПс материја, начину и поступку за управљање ПОПс отпадом и граничним вредностима концентрација ПОПс материја које се односе на одлагање отпада који садржи или је контаминиран ПОПс материјама („Службени гласник РС“, бр 65/11 и 17/17); Правилник о поступању са отпадом који садржи азбест („Службени гласник РС“ број 75/10)

- снабдевање машина нафтом и нафтним дериватима обављати на посебно опремљеним местима, а у случају да дође до изливања уља и горива у земљиште одмах прекине радове и изврши санацију, односно ремедијацију загађене површине;
- примену мера заштите за превенцију и отклањање последица у случају удесних ситуација у току извођења радова, (опрема за гашење пожара, адсорбенти за сакупљање изливених и просутих материја и др).

Води евиденцију о:

- врсти, класификацији и количини грађевинског отпада који настаје на градилишту;
- издвајању, поступању и предаји грађевинског отпада (неопасног, инертног, опасног отпада, посебних токова отпада). Преузимање и даље управљање отпадом који се уклања, обавља искључиво преко лица које има дозволу да врши његово сакупљање и/или транспорт до одређеног одредишта, односно до постројења које има дозволу за управљање овом врстом отпада (третман, односно складштење, поновно искоришћење, одлагање).

Заштита од пожара

Да би се обезбедила заштита од пожара потребно је примењивати следеће смернице које су дате кроз правила грађења:

- при изградњи објеката поштовати важеће прописе противпожарне заштите;
- обезбедити несметан приступ противпожарних возила правилном диспозицијом објеката у односу на саобраћајнице;
- лако запаљиве и експлозивне материје чувати под законом прописаним условима уз одговарајућу сагласност надлежних органа на планиране мере заштите од пожара;
- могућност евакуације и спасавања људи.
- према условима Министарства унутрашњих послова, Сектора за ванредне ситуације, Одељења за ванредне ситуације у Ваљеву број 217-1489/25-1 од 03.03.2025. године потребно је поштовати Закон о заштити од пожара ("Службени гласник РС", бр. 111/2009 и 20/2015, 87/18), Закон о запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима („Сл. гласник РС“ бр. 54/15), Закон о експлозивним материјама запаљивим течностима и гасовима („Сл. гласник РС“ бр. 44/77, 45/85 и 18/89 и „Сл. гласник РС“ бр. 53/93, 67/93, 48/94, 101/05- др. закон и 54/15-др. закон) као и важећим техничким прописима и српским стандардима којима је са аспекта заштите од пожара и експлозија уређена област планирања и изградње објеката, опреме, инсталације и уређаја који су у обухвату планског документа.

Препоруке за планирање са становишта сеизмичког ризика

У циљу заштите од земљотреса треба примењивати следеће смернице:

- обавезна примена важећих сеизмичких прописа при изградњи објеката;
- обезбедити довољно слободних површина, водећи рачуна да се поштују планирани проценти изграђености парцела, системи изградње, габарити, спратност и темељење објеката;
- главне коридоре комуналне инфраструктуре треба водити дуж саобраћајница и кроз зелене површине, кроз за то планиране коридоре и на одговарајућем одстојању од грађевина.

Могућа заштита односи се на усклађен размештај функција и намена у простору и строго поштовање законских прописа о сеизмичким дејствима на конструкције, уз детаљно истраживање терена.

Заштита од нејонизујућег зрачења

По природи технолошког процеса, у току редовног рада, у трафостаницама и преносним системима (кабловима под напоном), постоје електрична и магнетна поља као вид нејонизујућег зрачења, које се стварају провођењем наизменичне електричне струје у надземни проводницима, а зависе од висине напона, јачине струје и растојања. Такође, ова зрачења се могу јавити и у антенским стубовима и репетиторима мобилне телефоније. Приликом избора локације и технологије ових објеката, потребно је евентуално нејонизујуће (електромагнетно зрачење) свести на минимум, избором најповољнијих и најсавременијих технологија, а у складу са прописима.

По међународним стандардима прописани су следећи критеријуми:

- дозвољена ефективна вредност електричног поља унутар електроенергетских објеката или у близини надземних водова којем може бити повремено изложено особље на пословима одржавања објеката износи $E_{eff} = 10 \text{ kV/m}$,
- дозвољена ефективна вредност магнетне индукције унутар електроенергетских објеката или у близини надземних водова којој може бити повремено изложено особље на пословима одржавања објеката износи $B_{eff} = 500 \text{ }\mu\text{T}$.

При изградњи/реконструкцији и коришћењу извора нејонизујућег зрачења придржавати се одредби Закона о заштити од нејонизујућих зрачења („Сл. гласник РС“, бр. 36/09), Правилника о изворима нејонизујућих зрачења од посебног интереса, врстама извора, начину и периоду њиховог испитивања („Сл. гласник РС“, бр. 104/09) и Правилника о границама излагања нејонизујућим зрачењима („Сл. гласник РС“, бр. 104/09);

У заштитном појасу надземних далековаода, с обзиром на негативан утицај електромагнетног поља далековаода на здравље људи и околину, није дозвољена изградња објеката намењених обављању делатности које подразумевају дужи боравак људи; у заштитном појасу далековаода се могу планирати магацини, паркинг површине, постројења/уређаји за пречишћавање отпадних вода, зелене површине које нису намењене јавном коришћењу и сл.

Мера заштите од нејонизујућег зрачења је да се приликом планирања и реализације обезбеде одстојања која су наведена у табели:

Табела: Заштитна одстојања од надземних електроенергетских водова

Називни напон далековаода (kV)	35	110	220	400
Ширина заштитне зоне - растојање са обе стране вода мерено од крајњег фазног проводника (m)	15	25	30	30

Трафостанице пројектовати и изградити у складу са важећим нормама и стандардима прописаним за ту врсту објеката, а нарочито:

- одговарајућим техничким и оперативним мерама обезбедити да нивои излагања становништва нејонизујућим зрачењима, након изградње трафостаница, не прелазе референтне граничне нивое излагања електричним, магнетским и електромагнетским пољима, у складу са Правилником о границама излагања нејонизујућим зрачењима („Службени гласник Републике Србије“, бр. 104/09), и то: вредност јачине електричног поља (E) не прелази 2 kV/m , а вредност густине магнетског флукса (B) не прелази $40 \text{ }\mu\text{T}$;
- определити се за трансформаторе који као изолацију користе епоксидне смоле или SF6 трансформаторе;

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

- у случају да је планирана уградња уљних трансформатора исти не смеју садржати полихлороване бифениле (PCB); за уљне трансформаторе мора се обезбедити одговарајућа заштита подземних вода и земљишта постављањем непропусне танкване за прихват опасних материја из трансформатора трафостанице; капацитет танкване одредити у складу са укупном количином трансформаторског уља садржаног у трансформатору;
- након изградње трансформаторске станице извршити: (1) прво испитивање, односно мерење: нивоа електричног поља и густине магнетског флуksа, односно мерење нивоа буке у околини трансформаторских станице, пре издавања употребне дозволе за исте, (2) периодична испитивања у складу са законом и (3) достављање података и документације о извршеним испитивањима нејонизујућег зрачења и мерењима нивоа буке надлежном органу у року од 15 дана од дана извршеног мерења;
- трансформаторске станице у оквиру објекта не планирати уз простор намењен дужем боравку људи, већ уз техничке просторије, оставе и слично.

За потребе непрекидног снабдевања објекта струјом, уградити агрегате за струју. Обезбедити одговарајућу простор и услове за смештај агрегата за струју:

- агрегат сместити на гумирану подлогу, како се не би преносиле вибрације на објекат,
- предност дати агрегату на гас; уколико агрегат који као енергент користи течно гориво (предност датзи биодизелу), потребно је обезбедити додатну заштиту у виду непропусне танкване, чија запремина мора да буде за 10% већа од запремине резервоара, или друго одговарајуће техничко решење са системом за аутоматску детекцију цурења енергента,
- издувне гасове из агрегата извести ван објекта, у слободну струју ваздуха.

Остале опште и посебне мере заштите животне средине и здравља људи

У циљу спречавања, односно смањења утицаја производних објекта на чиниоце животне средине, поред горе услова наведених мера предвидети:

- примену технологија и процеса у производњи, који испуњавају прописане стандарде заштите животне средине, односно обезбеђују заштиту животне средине (вода, ваздух, земљиште, заштита од буке) смањењем, односно, отклањањем штетног утицаја на животну средину на самом извору загађења; предност дати „зеленим технологијама“;
- могућност организације управљања отпадом и отпадним водама кроз обезбеђење услова за изградњу/рад постројења посебног субјекта/оператера који би обављао третман отпадних вода и чврстог отпада (сакупљање, складиштење, третман - рециклажа, поновна употреба и др) за све привредне субјекте предметног простора,
- одговарајући начин складиштења сировина, полупроизвода и производа којим се спречава њихово расипање, разношење, тј. растурање, у складу са посебним законима.

Обавеза је инвеститора да се, пре подношења захтева за издавање грађевинске дозволе за изградњу објекта са Листе I и Листе II Уредбе о утврђивању Листе пројекта за које је обавезна процена утицаја и Листе пројекта за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/08), обрати надлежном органу за заштиту животне средине, ради спровођења поступка процене утицаја на животну средину, у складу са одредбама Закона о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 94/24).

Посебне мере за станице за снабдевање горивом

Изградња станице за снабдевање горивом (ССГ), спроводи се према следећим критеријумима:

- удаљеност претакалишта светлих течних горива и одушних атмосферских цеви-АТ вентила од стамбених објеката у окружењу не може бити мања од 25m;
- удаљеност резервоара и претакалишта постројења за компримовани природни гас (КПГ), од стамбених објеката у окружењу не може бити мања од 35m;
- удаљеност претакалишта светлих течних горива и одушних атмосферских цеви-АТ вентила, као и резервоара и претакалишта постројења за компримовани природни гас (КПГ), од границе комплекса вртића и школа (који чине објекти вртића и школа, слободне површине дечијих вртића у којима се играју и бораве деца, односно слободних површина и отворених спортских терена школа које користе ђаци) не може бити мања од 100 m;

Обавезне мере заштите чинилаца животне средине за ССГ огледају се у:

- прикључењу продајног објекта ССГ на постојећу комуналну инфраструктуру, односно изградњи потребних објекти водовода, канализације и др,
- сепаратном, тј. одвојеном прикупљању условно чистих вода (са кровних и слободних површина и пешачких комуникација), зауљених отпадних вода са саобраћајних и манипулативних површина, укључујући површине за претакање и издавање горива и паркинг површине, и санитарних отпадних вода,
- изградњи водонепропусних септичких јама или „мини“ постројења за прикупљање санитарних отпадних вода, односно зауљених отпадних вода са саобраћајних и манипулативних површина, одговарајућих капацитета, тамо где не постоји могућност за прикључење на градску канализациону мрежу,
- уградњи двојних резервоара за складиштење нафтних деривата са системом за аутоматску детекцију цурења енергента, као и цевовода са дуплим плаштом или непропусне бетонске канале за смештај инсталација којима се доводи гориво од резервоара до аутомата за издавање горива,
- уградњи припадајуће мернорегулационе, сигурносне и друге опреме,
- постављање опреме за компримовани природни гас на претходно припремљену (бетонирану или асфалтирану) водонепропусну површину,
- изградњи пијезометара у циљу контроле могућег загађења подземних вода,
- изградњи непропусне бетонске танкване, или другог одговарајућег техничког решења, за смештај резервоара за гориво дизел-агрегата (ДЕА), која може да прихвати сву истеклу течност у случају удеса,
- изградњи манипулативних површина, површина за претакање и издавање горива, интерних саобраћајница и паркинга од водонепропусних материјала, отпорних на нафту и нафтне деривате, са системом канала са решеткама којима се обезбеђује потпун и контролисан прихват зауљене атмосферске воде, односно вода насталих прањем наведених површина и њихово одвођење до таложника/сепаратора масти и уља; таложник и сепараторе масти и уља димензионисати на основу сливне површине и меродавних падавина; учесталост чишћења сепаратора и одвожење талога из сепаратора одредити током њихове експлоатације и организовати искључиво преко овлашћеног лица; квалитет отпадних вода који се, након третмана, контролисано упушта у реципијент мора да задовољава критеријуме прописане одредбама Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, бр.67/11, 48/12 и 1/16),
- централизованом начину загревања/хлађења продајног објекта,
- коришћењу расположивих видова обновљиве енергије за загревање/хлађење продајног објекта као што су хидрогеотермална енергија (уградња топлотних пумпи), соларна енергија (постављање фотонапонских соларних ћелија и соларних колектора на кровним површинама и одговарајућим вертикалним фасадама) и сл,

- уградњу стабилне инсталације за детекцију гаса у току редовног рада КПГ постројења и опреме,
- примену одговарајућих техничких и других мера којима се онемогућава испуштање одоранта у атмосферу, односно спречава ширење непријатног мириса одоранта на околну стамбену зону, а у складу са чланом 55. Закона о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 51/25).

3.7.1. Приказ начина спровођења мера

Приказ начина спровођења мера обухвата следеће:

- Плански документ мора садржати мере заштите животне и друштвене средине (мере заштите ваздуха, вода, земљишта, заштита биодиверзитета, заштита културног наслеђа и археолошких локалитета, заштите предела, заштите од нејозинујућег зрачења, заштита од буке, управљање отпадом/управљање отпадом од грађења и рушења, заштите здравља и традиционалних вредности и навика локалног становништва.
- Информација о локацији мора садржати, осим правила уређења и правила грађења и услове и мере заштите животне средине прописане у планском документу.
- Локацијски услови морају садржати прописан услов/обавезу спровођења поступка процене утицаја на животну средину пред надлежним органом за послове животне средине; податке о томе да ли је у вези са изградњом објекта или извођењем радова у складу са издатим локацијским условима потребно покренути поступак прибављања сагласности на студију процене утицаја на животну средину, односно одлуке да није потребна израда те студије; покретање поступка процене утицаја врши се Захтевом за одлучивање о потреби процене утицаја/Захтевом о одређивању обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину.
- Пројектна документација (Идејно решење, Идејни пројекат, Пројекат за грађевинску дозволу; Пројекат за извођење) мора бити у складу са прописаним условима и мерама заштите планске документације и мерама прописаним кроз поступак процене утицаја пројекта на животну средину.
- У фази извођења пројекта (припремни радови, изградња) морају се поштовати мере прописане кроз поступак процене утицаја на животну средину; у овој фази обавезна је контрола примене и поштовање прописаних протокола за заштиту животне и друштвене средине.
- У фази редовног, обавезан је мониторинг прописан планским документом, детаљно дефинисан кроз поступак процене утицаја на животну средину.
- Посебан протокол се утврђује:
 - за случај удеса/акцидента
 - за случај престанка рада пројекта

3.7.2 . Процена ефикасности мера

Процена ефикасности мера, које су наведене у Поглављу 3.4., је важна за обезбеђивање безбедности и поузданости планираног комплекса и заштиту животне средине и здравља становништва.

За процена ефикасности прописаних мера дефинисани су индикатори:

- за фазу извођења пројекта, односно извођења припремних радова и радова на изградњи, индикатор ефикасности - ниво/степен извршене ревитализације/рекултивације/уређења деградираних локација насталих у току извођења радова;

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

- за фазу редовног рада пројекта, односно фазу експлоатације фабрике оружја, индикатор ефикасности - поштовање мера прописаних Студијом о процени утицаја на животну средину за све чиниоце и елементе животне средине; Регулаторни рад: Оценити ефикасност мера у свакодневном раду, укључујући управљање опремом, безбедност радника и утицај на животну средину.
- за случај акцидента, у фази реализације и редовног рада/експлоатације, управљање ризиком обухвата:
 - идентификацију ризика (процена потенцијалних акцидента);
 - превентивне мере (мере за спречавање акцидентата - редовно одржавање, инспекције и обука запослених);
 - реакција на акциденте (прописане процедуре одговора на удес што укључује брзину и ефикасност интервенције, комуникацију са заинтересованим странама);
 - постакидентна анализа (протокол за анализу ефикасности примењених мера одговора на удес);
 - образовање и обука (ниво/степен обучености одговорних за управљање ризиком и реаговање у ванредним ситуацијама);
 - планови за унапређење и побољшање (планови за континуирано праћење и побољшање мера у складу са новим стандардима и технологијама).

План мера, начин спровођења и процена ефикасности су предмет нижег хијерархиског нивоа и саставни су део документације поступка процене утицаја на животну средину и планова заштите од удеса.

3.7.3. Мере ране идентификације и начин поступања у случају појаве неочекиваних негативних утицаја спровођења плана у циљу отклањања тих утицаја (мере за спречавање, смање и/или ограниче утврђене значајне негативне непосредне, посредне, секундарне, кумулативне, прекограничне, краткорочне, средњорочне и дугорочне, трајне и привремене утицаје на чиниоце животне средине)

У циљу спречавања значајних негативних последица по животну средину, живот и здравље становништва, конфликта у простору, кумулативних и синергијских негативних дејства са садржајима у окружењу у фази редовног рада, у случају акцидента или трајног престанка рада, потребно је дефинисати мере превенције, отклањања, спречавања, минимизирања и свођења у законске оквири свих негативних утицаја на животну средину и становништво. Мере заштите животне средине се могу поделити на техничке мере и решења које комплекс инфраструктурно опремају на начин који спречава или минимализује загађење животне средине и технолошке, односно организационе мере, које дефинишу поступке које запослени морају спроводити у виду контроле, одржавања, превенције, како би се спречиле значајне негативне последице по животну средину и здравље запослених и здравље локалног становништва.

И техничке и организационе мере, се могу поделити на мере превенције и спречавања или минимизирања загађења животне средине, односно спречавања или минимизирања негативних утицаја на здравље људи и квалитет животне средине у току редовног рада Пројекта, у случају затварања Пројекта, односно у случају удеса на локацији. Све организационе мере се могу сматрати превентивним, али се код мера заштите у случају удеса могу одвојити и организационе мере одговора на удес и санације насталих последица. Код реализације нових пројеката, све техничке мере се могу уврстити у мере заштите у фази реализације, јер се морају извести пре започињања рада Пројекта, како би се обезбедио

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

систем заштите животне средине. Груписање мера се може извршити са акцентом на утврђену проблематику загађења, односно према утврђеним приоритетима.

МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД УДЕСА

- У случају хаваријског изливања, просипања опасних и штетних материја, обавезна је хитна санација угрожене локације - одговор на удес, у складу са Планом заштите од удеса.
- После удесне ситуације, Носилац Пројекта је дужан да одмах, а најкасније у року од 24 часа, о ванредном догађају обавести надлежни орган ресорног Министарства; обавештење садржи информације о околностима ванредног догађаја, месту, времену, непосредној опасности по здравље људи и опис предузетих мера; сва места где је настала хаварија се морају поправити и потпуно санирати у најкраћем року
- Носилац Пројекта је у обавази да од надлежног органа Министарства унутрашњих послова, Сектора за ванредне ситуације прибави сагласност на техничку документацију и сагласност да су испуњене пројектоване мере заштите од пожара и експлозија.
- Сви објекти и инсталације у комплексу морају бити изведени у складу са одредбама Закона о заштити од пожара („Сл. гласник РС”, бр. 111/09 и 20/15, 87/18), Закона о запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима („Сл. гласник РС”, бр.54/15), одредбама Правилника о заштити на раду при изради експлозива и барута и манипулисању експлозивима и барутима („Сл. лист СФРЈ”, бр.55/69) и осталим важећим прописима за предметну делатност. У складу са истим мора бити успостављен редовни рад планираног Пројекта.
- У циљу заштите од пожара, неопходно је пројектовати систем заштите од пожара, све у складу са условима заштите од пожара и експлозија и важеће регулативе. Систем заштите од пожара мора бити изведен у складу са одредбама Закона о заштити од пожара („Сл. гласник РС”, бр. 111/09 и 20/15, 87/18).
- У комплексу морају бити обезбеђени прописни противпожарни путеви који омогућавају безбедан приступ свим објектима. Приступ хидрантима и пролаз противпожарним путевима не сме бити блокиран. Приступ средствима за гашење пожара мора бити слободан.
- Пројектовање и извођење електричних постројења у просторијама у којима се ради са експлозивима мора бити у складу са Правилником о техничким нормативима и условима за пројектовање и извођење електричних постројења просторијама у којима се ради са експлозивима („Сл. лист СФРЈ”, бр.17/74).
- Обавеза Носиоца Пројекта је да опасне материје, у складу са захтевом сваког појединачног објекта у комплексу где се налазе опасне материје, исте складишти и чува на за то одређеном и обезбеђеном месту уз надзор и редовну контролу.
- Обавеза Носиоца Пројекта је да редовно врши контролу исправности инсталација, мерне и контролне опреме, сигурносних вентила, вентила против лома и других безбедносних система у објектима комплекса.
- Поступање са насталим опасним отпадом усагласити са одредбама Правилника о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Сл.гласник РС” бр. 92/10). Опасан отпад, у складу са категоријом, се мора привремено складиштити у одговарајућој амбалажи до предаје овлашћеном оператеру који поседује дозволу за управљање опасним отпадом на даље поступање уз Документ о кретању отпада.
- Поступање са насталим неопасним отпадом усагласити са одредбама Правилника о категоријама, испитивању и класификацији отпада („Сл.гласник РС” бр. 56/10);
- Забрањено је било какво спаљивање чврстог и осталог отпада и отпадних материја у комплексу.
- Обавеза Носиоца Пројекта је да редовно врши обуку запослених и упознаје их са мерама и поступцима у случају пожара, експлозије, исцуривања гасова и течности из судова у којима се чувају.

- Обавезне мере које запослени морају поштовати обухватају испуњавања радне дисциплине, личне хигијене и примену заштитне опреме.
- Противпожарне хидранте потребно је предвидети на местима где су видни и лако употребљиви. Распоредити их по унутрашњости објекта, тако да се целокупни простор штити водом.
- Предвидети систем за аутоматску детекцију пожара намењен благовременом откривању појаве и места настанка пожара у најранијој фази као и алармирању запослених и управљању техничким и извршним елементима.
- Предвидети одговарајући стабилни систем за гашење пожара према законској регулативи;
- Предвидети простор у оквиру фабричког комплекса за смештај ватрогасног возила којим би се брзо започело гашење пожара.
- За детекцију пожара у експлозивно угроженим срединама предвидети одговарајуће детекторе атестиране за употребу у тим просторима;
- У случају земљотреса, конструкцију предметних објеката предвидети за одговарајућу сеизмолошку област.
- Потенцијални удес представља и удар грома те је објекат потребно опремити и одговарајућом громобранском заштитом.

Заштита од пожара

Да би се обезбедила заштита од пожара потребно је примењивати следеће смернице које су дате кроз правила грађења:

- при изградњи објекта поштовати важеће прописе противпожарне заштите;
- обезбедити несметан приступ противпожарних возила правилном диспозицијом објекта у односу на саобраћајнице;
- лако запаљиве и експлозивне материје чувати под законом прописаним условима уз одговарајућу сагласност надлежних органа на планиране мере заштите од пожара;
- могућност евакуације и спасавања људи.
- према условима Министарства унутрашњих послова, Сектора за ванредне ситуације, Управа за превентивну заштиту од пожара и експлозија 07.4 број 217-2082/24 од 10.12.2024.. године потребно је поштовати Закон о заштити од пожара ("Службени гласник РС", бр. 111/2009 и 20/2015, 87/18), Закон о запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима („Сл. гласник РС“ бр. 54/15), Закон о експлозивним материјама запаљивим течностима и гасовима („Сл. гласник СРС“ бр. 44/77, 45/85 и 18/89 и „Сл. гласник РС“ бр. 53/93, 67/93, 48/94, 101/05- др. закон и 54/15-др. закон) као и важећим техничким прописима и српским стандардима којима је са аспекта заштите од пожара и експлозија уређена област планирања и изградње објекта, опреме, инсталације и уређаја који су у обухвату планског документа.

4.0. ОДЛУКА НАДЛЕЖНОГ ОРГАНА ДОНЕТА У ПОСТУПКУ ГЛАВНЕ ОЦЕНЕ ПРИХВАТЉИВОСТИ ЗА ПЛАНОВЕ КОЈИ САМОСТАЛНО ИЛИ ЗАЈЕДНО СА ДРУГИМ ПЛАНОМ И ПРОГРАМОМ, ПРОЈЕКТОМ, РАДОВИМА ИЛИ АКТИВНОСТИМА, МОГУ ДА ИМАЈУ УТИЦАЈА НА ЦИЉЕВЕ ОЧУВАЊА И ЦЕЛОВИТОСТ ПОДРУЧЈА ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ

У поступку стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације јужне радне зоне фабрике „МОРАВАЦЕМ“ у КО Поповац и КО Буљане, општина Параћин није захтевана оцена прихватљивости за еколошку мрежу, односно није захтеван поступак за процену и утврђивање потенцијалних утицаја на циљеве очувања целовитости подручја еколошке мреже.

5.0. СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ

Према члану 19. Закона о СПУ извештај о стратешкој процени садржи разрађене смернице за планове или програме на нижим хијерархијским нивоима које обухватају дефинисање потребе за израдом стратешких процена и процена утицаја пројеката на животну средину, одређују аспекте заштите животне средине и друга питања од значаја за процену утицаја на животну средину планова и програма нижег хијерархијског нивоа.

План детаљне регулације јужне радне зоне фабрике „МОРАВАЦЕМ“ у КО Поповац и КО Буљане, општина Параћин се у оквиру обухвата Плана примењују непосредно.

У оквиру Плана није предвиђена обавезна израда урбанистичког пројекта.

Инвеститор је у обавези да се, пре подношење захтева за издавање грађевинске дозволе или другог акта којим се одобрава изградња, односно реконструкција или уклањање објекта, наведених у Листи I и Листи II Уредбе о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/08), обрати надлежном органу за заштиту животне средине ради спровођења процедуре процене утицаја на животну средину, а у складу са одредбама Закона о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 94/24). Студија о процени утицаја израђује се на основу генералног, односно идејног пројекта и саставни је део захтева за издавање грађевинске дозволе.

6.0. ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПОСТУПКУ СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА

Реализација планских решења одвијаће се у дужем временском периоду и по правилу доводи до одређених промена у простору и животној средини. Да би се вршило праћење промена на подручју плана неопходно је вршити систематско мерење, испитивање и оцењивање стања животне средине како би се омогућила заштитна здравља људи, природних и створених вредности на подручју плана, самим тим успостављање система мониторинга је један од приоритетних задатака. Последњи корак у процесу стратешке процене је развој и имплементација програма мониторинга. Сврха мониторинга је:

- да прикаже промене у животној средини које се могу приписати имплементацији Плана,
- да дозволи стварним утицајима да се упореде са предвиђеним утицајима;
- да предложи могуће мере за смањење или ублажавање ефеката непредвиђених догађаја, уколико се они појаве;
- да се прикупе квалитетне основне информације за друге планове који захтевају стратешку процену.

За предметно подручје, није успостављен мониторинг животне средине.

Програм праћења стања животне средине у току спровођења Плана садржи, према Закону о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, бр. 94/24), следеће ставке:

- опис циљева Плана и програма,
- индикаторе за праћење стања животне средине,
- временска динамика прикушљања података,
- права и обавезе надлежних органа,
- мере ране идентификације и поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја спровођења плана и програма у циљу отклањања таквих утицаја,
- поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја.

ОПИС ЦИЉЕВА ПЛАНА И ПРОГРАМА

Основни циљ формирања мониторинг система је да се обезбеди, поред осталог, правовремено реаговање и упозорење на могуће негативне процесе и акцидентне ситуације, као и потпунији увид у стање елемената животне средине и утврђивање потреба за предузимање мера заштите у зависности од степена угрожености и врсте загађења. Потребно је обезбедити континуирано праћење стања квалитета животне средине и активности у простору чиме се ствара могућност за њеним рационалним управљањем.

Према Закону о заштити животне средине („Сл. гласник РС“ бр. 135/04, 36/09, 36/09 – др. закон, 72/09 – др. Закон, 43/11 – одлука УС, 14/16, 76/18, 95/18 – др. закон и 95/18 – др. закон), јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене Законом, обезбеђује континуалну контролу и праћење стања животне средине у складу са овим и посебним законима. Према члану 69. наведеног Закона, циљеви Програма праћења стања животне средине били би:

- ❖ обезбеђење мониторинга,
- ❖ дефинисање садржине и начина вршења мониторинга,
- ❖ одређивање овлашћених организација за обављање мониторинга,
- ❖ дефинисање мониторинга загађивача,
- ❖ дефинисање начина достављања података у циљу вођења Локалног регистра извора загађивања, и
- ❖ увођење обавезе извештавања о стању животне средине према прописаном садржају извештаја о стању животне средине.

У оквиру праћења стања животне средине, у складу са Законом и другим прописима, предвиђа се праћење:

- ❖ квалитета ваздуха;
- ❖ квалитета вода;
- ❖ квалитета земљишта;
- ❖ нивоа буке;
- ❖ отпада.

6.1. ИНДИКАТОРИ ПРАЋЕЊА СТАЊА И ВРЕМЕНСКА ДИНАМИКА ПРИКУПЉАЊА ПОДАТАКА

Мониторинг стања животне средине се врши систематским мерењем, испитивањем и оцењивањем индикатора стања и загађења животне средине које обухвата праћење природних фактора, односно промена стања и карактеристика животне средине.

Мониторинг квалитета ваздуха

Мониторинг квалитета ваздуха се успоставља у складу са Европском директивом о процени и управљању квалитетом ваздуха. Мониторинг треба вршити континуирано, посебно на локацијама и подручјима повећаног загађења, на утврђеним локалитетима где се постављају стационарне мерне станице, 24-часовним узроцима. Мониторинг квалитета ваздуха врши се у складу са Законом о заштити ваздуха („Сл. гласник РС“, бр. 36/09, 10/13 и 26/21-др. закон) и релевантним подзаконским актима. Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Сл. гласник РС“, бр. 11/10, 75/10 и 63/13) дате су смернице истраживања, праћења и утврђивања општег стања загађености ваздуха у насељеним местима и ненасељеним подручјима. На основу обављених анализа утврђује се стање и трендови на основу којих се предузимају одговарајуће мере заштите ваздуха.

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

Проучавање и праћење квалитета ваздуха има за циљ контролу и утврђивање степена загађености ваздуха, као и утврђивања тренда загађења како би се правовремено деловало ка смањењу садржаја штетних супстанци до нивоа који неће битно утицати на квалитет животне средине (ваздуха, земљишта, вода).

Контрола квалитета ваздуха се остварује системским мерењем емисије, праћењем и истраживањем утицаја квалитета ваздуха на животну средину и извештавањем о резултатима мерења, праћења и истраживања. Од посебне је важности вршити редован мониторинг како на подручју плана тако и на подручју читаве општине. Праћење квалитета ваздуха врши се на основу података добијених са државне и локалне мреже мерних станица, као и са мерних станица Агенције за заштиту животне средине. Уколико дође до повећаних концентрација загађујућих материја у оквиру планираног комплекса (CO_x , CO_2 , NO_x , PM_{10} , $\text{PM}_{2.5}$, угљоводоници, чађ) потребно је благовремено обавестити надлежне органе како би се примениле додатне мере заштите животне средине. Предлаже се успостављање мерних места за праћење квалитета ваздуха на планском подручју од стране носиоца пројекта.

Предлаже се вршење мониторинга два пута годишње за које је неопходно прављење извештаја. Прецизан мониторинг квалитета ваздуха може се дефинисати израдом Студије о процени утицаја на животну средину.

Мониторинг квалитета воде

Како се у границама планског обухвата не налази ни један природни водоток, није потребно вршити мониторинг квалитета површинских вода.

Неопходне је успостављање мониторинга квалитета вода, мониторинг сводити на основна физичко-хемијска испитивања воде из сепаратора, која се испушта у реципијент. Општи показатељи квалитета отпадних вода су: НРК, ВРК5, суспендоване материје, Рн вредност, температура воде, концентрација загађујућих материја: масти и уља (С10-40). Мониторинг квалитета вода потребно је спроводити у складу са одредбама следећих прописа: Закона о водама („Службени гласник РС”, бр. 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/2018 и 95/2018 - др. закон), Правилника о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода (Сл.гл.РС бр. 74/11.), Уредбе о класификацији вода Сл.гл.СРС бр.3/68.), Уредбе о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање (Сл.гл.РС бр.24/14.), Уредбе о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање (Сл.гл.РС бр. 50/12.), Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање (Сл.гл.РС бр.67/11, 48/12 и 1/16.), Уредбе о измени Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање (Сл.гл.РС бр.67/11,48/12,1/16)

Мониторинг квалитета земљишта

Ради утврђивања садржаја опасних и штетних материја у земљишту, на угроженим локацијама врши се мониторинг земљишта, у складу са Уредбом о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Сл.гласник РС“, бр.30/18) и Уредбом о програму системског праћења квалитета земљишта, индикатора за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма („Сл.гласник РС”, бр.88/10 и 30/18) и методама за њихово испитивање.

Узорковање земљишта ради испитивања његовог квалитета није вршено на предметном простору или у његовој непосредној близини у последње две године.

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

Како се предметна локација наслања на постојећи производни комплекс и због саме планиране намене на предметном простору неопходно је вршити редован мониторинг преко преко овлашћене акредитоване лабораторије. Неопходно вршити мониторинг једном у две године у складу са Законом о заштити земљишта („Службени гласник РС“, бр.68/19).

Мониторинг буке

Како ће се у оквиру предметног простора планира производња носилац сваког појединачног пројекта је у обавези да врши Мерење буке појединачних извора буке- Редовно периодично мерење нивоа буке у животној средини управљач објектом који емитује буку, власник, односно корисник извора буке, врши једном у три године, према члану 23, Закона о заштити од буке у животној средини („Сл. гласник РС“ бр. 96/2021). На парцели где је предвиђена изградња станице компримованог природног гаса због мале циркулације возила препорука је вршити мониторинг буке једном у три године.

Мерење буке извршити у складу са Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Сл. гласник РС“ бр. 72/10) и Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Сл. гласник РС“ бр. 75/10).

Мерење буке мора да обухвати све активности у Постројењу које доводе до емитовања буке рад посторјења и истовар сировина на локацији. Референтна мерна места за мерења буке представљају простор најизложенији буци, што у конкретном случају околни простор.

Према напред наведеној Уредби о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Сл. Гласник РС“ бр. 75/10), Прилог 2, табела 1-граничне вредности индикатора буке за предметно подручје на отвореном простору износе на отвореном простору, гранична вредност индикатора буке износи $LRA_{eqT}=65 \text{ dB(A)}$ за дан и веће и 55 dB(A) за ноћ. Рад пројекта мора организовати своје активности пословања укључујући рад опреме и средстава тако да нивои буке који се емитују радом пројекта морају бити испод граничних нивоа буке прописаних Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Сл. Гласник РС“ бр. 75/10). У Случају прекорачења дозвољених нивоа буке носиоц пројекта мора спровести мере за смањење нивоа буке и довести нивое до границе прихватљивости.

Мониторинг отпада

Мониторинг отпада има за циљ праћење, контролу и управљање свим врстама и категоријама отпада у оквиру граница Плана детаљне регулације јужне радне зоне фабрике „МОРАВАЦЕМ“ у КО Поповац и КО Буљане, општина Параћин, а према Плану управљања отпадом (утврђивање врста, категорија и количина отпада која настаје у комплексу) у складу са Законом о управљању отпадом („Сл. гласник РС“, бр.36/09, 88/10, 14/16, 95/2018 - др. закон и 35/23).

Локално Јавно комунално предузеће/ генератори отпада воде евиденцију о насталом отпаду у планском подручју на недељеном, месечном нивоу у складу са Планом управљања отпадом.

6.2. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА И ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

На основу позитивне регулативе Општина располаже нормативно-правним инструментаријумом да доноси акте у смислу накнада за заштиту и унапређење животне средине. На основу одредаба члана 18. Закона о локалној самоуправи и одредаба члана 190. Устава Републике Србије, јединица локалне самоуправе – општина, стара се о заштити животне средине. У надлежности општине је да припрема и доноси локалне програме коришћења и заштите природних вредности, програме заштите животне средине, односно локалне акције и санационе планове.

Права и обавезе надлежних органа

Када су питању права и обавезе надлежних органа у вези праћења стања животне средине, она произилазе из Закона о заштити животне средине, односно чланова 69-78. овог Закона. Према наведеним члановима, права и обавезе надлежних органа су:

- Влада доноси програм мониторинга на основу посебних закона;
- јединица локалне самоуправе доноси програм мониторинга на својој територији који мора бити у сагласности са програмом Владе;
- Република и јединица локалне самоуправе обезбеђују финансијска средства за обављање мониторинга;
- Влада утврђује критеријуме за одређивање броја места и распореда мерних места, мрежу мерних места, обим и учесталост мерења, класификацију појава које се прате, методологију рада и индикаторе загађења животне средине и њиховог праћења, рокове и начин достављања података;
- мониторинг може да обавља и овлашћена организација ако испуњава услове у погледу кадрова, опреме, простора, акредитације за мерење датог параметра и SRPS-ISO стандарда у области узорковања, мерења, анализа и поузданости података, у складу са законом;
- Влада утврђује врсте емисије и других појава које су предмет мониторинга загађивача, методологију мерења, узимања узорака, начин евидентирања, рокове достављања и чувања података;
- државни органи, односно организације и јединице локалне самоуправе, овлашћене организације и загађивачи дужни су да податке из мониторинга достављају Агенцији за заштиту животне средине на прописан начин;
- Влада ближе прописује садржину и начин вођења информационог система, методологију, структуру, заједничке основе, категорије и нивое сакупљања података, као и садржину информација о којима се редовно и обавезно обавештава јавност;
- министар прописује методологију за израду националног и локалног регистра извора загађивања, као и методологију за врсте, начине и рокове прикупљања података;
- Влада једанпут годишње подноси Народној скупштини извештај о стању животне средине у Републици Србији;
- надлежни орган локалне самоуправе дужан је да Агенцији за заштиту животне средине тромесечно доставља податке;
- информациони систем води Агенција за заштиту животне средине;
- извештаји о стању животне средине објављују се у службеним гласилима Републике Србије и јединице локалне самоуправе.

Државни органи, органи локалне самоуправе и овлашћене и друге организације дужни су да редовно, благовремено, потпуно и објективно, обавештавају јавност о стању животне средине, односно о појавама које се прате у оквиру мониторинга нивоа загађености ваздуха, односно квалитета ваздуха и емисије, као и мерама упозорења или развоју загађења која могу представљати опасност за живот и здравље људи, у складу са Законом о заштити

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

животне средине и другим прописима. Такође, јавност има право приступа прописаним регистрима или евиденцијама које садрже информације и податке у складу са овим законом.

Поступање у случају акцидентата

У циљу заштите од пожара обавезно је примењивати следеће смернице:

- Предвидети довољну ширину путева који омогућавају приступ ватрогасним возилима до сваког објекта и њихово маневрисање за време гашења пожара (Правилник о техничким нормативима за приступне путеве, окретнице и уређене платое за ватрогасна возила у близини објекта повећаног ризика од пожара („Сл лист СРЈ“, бр. 8/95)
- Потребно је на електричним инсталацијама, опреми и уређајима, а ради спречавања избијања пожара услед кvara обезбедити:
 - правилан избор електро водова - електро развода и заштитних уређаја, чиме се ограничавају преносиве струје на трајно дозвољене;
 - правилан избор високонапонских проводника и њихово повезивање на систем уземљења;
 - правилан избор заштите од преоптерећења електричних проводника, уређаја и опреме правилним избором уређаја за заштиту од преоптерећења (осигурача) и заштитних термичких елемената, који су димензионисани према према трајној дозвољеној струјној оптеретивости електричних проводника и инсталисане опреме која једобијена, на основу једновременог оптерећења;
 - удаљење електричних водова и друге електроинсталационе опреме на довољне удаљености од извора топлоте;
 - правилан избор и инсталација разводних постројења енергетских трансформатора са припадајућом заштитном и контролном опремом, електро машинске опреме (генератор, разводни ормари);
 - саобраћајнице треба испланирати тако да се омогући приступ ватрогасним возилима до угрожених објеката и њихово маневрисање за време гашења пожара и евакуације људи;
 - свим објектима обезбедити приступни пут за ватрогасна возила у складу са Правилником о техничким нормативима за приступне путеве окретнице и уређене платое за ватрогасна возила у близини објекта повећаног ризика од пожара („Службени лист СРЈ“, бр.8/95), по коме најудаљенија тачка коловоза није даља од 25 m од габарита објекта;
 - прибавити сагласности надлежног органа на предвиђене мере заштите од експлозије и пожара.

У циљу заштите од земљотреса треба примењивати следеће смернице:

- ради заштите од потреса објекти морају бити реализовани и категорисани према Правилнику о техничким нормативима за изградњу објеката високоградње у сеизмичким подручјима („Сл. лист СФРЈ“, бр 31/81, 49/82, 29/83, 21/88, 52/90), а код пројектовања предвиђених надградњи и доградњи одредби Правилника о техничким нормативима за санацију, ојачање и реконструкцију објеката високоградње оштећених земљотресом и реконструкцију и ревитализацију објеката високоградње („Сл. Лист СФРЈ“, бр. 52/85)
- обезбедити довољно слободних површина које прожимају изграђене структуре, водећи рачуна да се поштују планирани проценти изграђености парцела, системи изградње, габарити, спратност и темељење објеката;
- главне коридоре инфраструктуре треба водити дуж саобраћајница и кроз зелене површине, кроз за то планиране коридоре и на одговарајућем одстојању од грађевина.

Ако у било којој фази имплементације Плана детаљне регулације реализацији планираних активности, односно пројеката, дође до појаве непредвиђених или неочекиваних

утицаја који могу имати значајне негативне ефекте на животну и друштвену средину, неопходно је да се поступак стратешке процене утицаја на животну средину понови, односно изврши анализа узрока, ефекат утицаја и изврши процена настале еколошке штете у животној средини.

6.3. МЕРЕ РАНЕ ИДЕНТИФИКАЦИЈЕ И ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА И ПРОГРАМА У ЦИЉУ ОТКЛАЊАЊА ТАКВИХ УТИЦАЈА

Ако у било којој фази имплементације Плана детаљне регулације јужне радне зоне фабрике „МОРАВАЦЕМ“ у КО Поповац и КО Буљане, општина Параћин, реализацији планираних активности, односно пројекта, дође до појаве непредвиђених или неочекиваних утицаја који могу имати значајне негативне ефекте на животну и друштвену средину, неопходно је да се поступак стратешке процене утицаја на животну средину понови, односно изврши анализа узрока, ефекат утицаја и изврши процена настале еколошке штете у животној средини.

7.0. МЕТОДОЛОГИЈА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ И ТЕШКОЋЕ ПРИ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Сврха стратешке процене утицаја на животну средину је благовремено и систематично разматрање могућих утицаја на животну средину на стратешком нивоу планирања и програмирања, уважавајући принципе одрживог развоја. Стратешка процена утицаја у складу са Директивом ЕУ 2001/42/ЕС, као и домаћом регулативом представља процес којим се врши процена стратешких утицаја одређених планова и програма на животну средину са циљем да се интегрисањем основних начела заштите животне средине (начело одрживог развоја, интегрисаности, предострожности, хијерархије, координације и јавности) у поступак припреме израде и доношења плана обезбеди одрживи развој и заштита животне средине.

Значај поступка стратешке процене је у томе што она:

- афирмише и снажи процес заштите животне средине током израде концепта и планова;
- омогући еколошки здрав и одржив развој;
- идентификује специфичне утицаје и лоцира кумулативне ефекте;
- смањује могућност да се направе озбиљне грешке;
- помаже у доношењу одлука заснованих на информацијама и процени могућих значајних утицаја у фази када су могућа алтернативна решења и нема ограничења која се јављају у фази процене утицаја већ дефинисаних намена или пројекта.

Као резултат спровођења поступка стратешке процене, израђује се Извештај о стратешкој процени утицаја као завршни документ којим се описују, вреднују и процењују могући значајни утицаји на животну средину до којих може доћи имплементацијом плана и програма и одређују мере за смањење негативних утицаја на животну средину.

Садржај Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину, а донекле и основни методолошки приступ дефинисани су Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину и Законом о заштити животне средине („Сл. гласник РС” бр. 135/04, 36/09, 72/09, 43/11-одлука УС, 14/2016, 76/2018, 95/2018-др.закон и 95/2018-др.закон).

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

Специфичност конкретног плана, ниво плана, као и карактеристике постојећег стања животне средине на планском подручју, условили су да садржај Извештаја о стратешкој процени утицаја у одређеној мери буде модификован и прилагођен основним карактеристикама плана.

Општи методолошки принцип, базиран на примени наведеног закона, подразумева континуирани поступак усаглашавања процеса израде планског документа са процесом поступка стратешке процене кроз унапред утврђени редослед фаза или корака, а који се односе на: анализу стања свих релевантних фактора - чиниоца животне средине, идентификацију постојећих извора загађења као и процену потенцијално могућих негативних утицаја, предлога најповољнијег решења са аспекта заштите животне средине, предлога мера за спречавање и ублажавање током свих фаза израде планског документа као и предлог мониторинга током спровођења планског документа и експлоатације објеката.

Разрадом наведених фаза развијен је следећи поступак за стратешку процену за План детаљне регулације, дат је у следећој табели.

Табела бр. 8: Поступак стратешке процене за План детаљне регулације

Фазе стратешке процене утицаја	Појединачне активности по фазама
1	2
Фаза 1: <i>Идентификација других планова и програма од значаја за остваривање циљева заштите животне средине</i>	<ul style="list-style-type: none"> Идентификација планова, програма, пројеката и других докумената од значаја за План детаљне регулације; Идентификација циљева и задатака заштите животне средине од значаја за План детаљне регулације (од (интер) националног до локалног); Спецификација и валоризација кључних проблема заштите животне средине и кључних циљева заштите животне средине;
Фаза 2: <i>Дефинисање циљева и задатака стратешке процене утицаја</i>	<ul style="list-style-type: none"> Ревизија постојећих циљева и задатака стратешке процене утицаја из различитих докумената од (интер) националног до локалног нивоа (укучујући међурегионални, регионални и ниво локалне заједнице); Дефинисање циљева стратешке процене у зависности од планских проблема и одредби регулативе;
Фаза 3: <i>Формирање информационе – документационе основе</i>	<ul style="list-style-type: none"> Идентификација потенцијалних извора информација и података релевантних за стратешку процену; Прикупљање података из различитих извора (подаци добијени од локалних власти и заједнице, анкете, истраживања, теренска истраживања, пописна и друга статистика, подаци доступни преко Интернет мреже, литература и др.); Обрада података и прављење одговарајућих база података;

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

Фазе стратешке процене утицаја	Појединачне активности по фазама
1	2
Фаза 4: <i>Полазне основе стратешке процене утицаја (почетне фазе стратешке процене утицаја у ужем смислу)</i>	<ul style="list-style-type: none"> Ревизија прикупљених података (анализа и синтеза расположивих података); Оцена података прикупљених из других докумената (оцена и преузимање – „стечене обавезе“); Оцена стања активности на планском подручју (примена других планова, програма и пројеката); Оцена имплементације националних и регионалних стратегија, планова, програма и пројеката; Идентификација могућих тешкоћа; Оцена валидности аналитичко-информационе грађе; ПРЕЛИМИНАРНА оцена општег стања животне средине;
Фаза 5: <i>Дефинисање индикатора</i>	<ul style="list-style-type: none"> Ревизија и анализа доступних података, анализа полазних основа и прелиминарна процена трендова; Дефинисање и развој индикатора од значаја за стратешку процену, корелација између индикатора, циљева и задатака Плана детаљне регулације и стратешке процене утицаја;
Фаза 6: <i>Ревизија индикатора, циљева и задатака</i>	<ul style="list-style-type: none"> Синтеза интерних ревизија претходних фаза, редефинисање циљева, задатака и прилагођавање расположивим подацима. Редифиниција индикатора;
Фаза 7: <i>Идентификација проблема заштите животне средине / питања одрживости</i>	<ul style="list-style-type: none"> Ревизија (претходних) радних Планова детаљне регулације; Усклађивање Плана детаљне регулације са осталим конвенцијама, плановима, програмима и пројектима од значаја за заштиту животне средине;

Ова стратешка процена је у складу са општом препоруком истовремености, тако да је ова стратешка процена утицаја рађена у току израде Плана детаљне регулације јужне радне зоне фабрике „МОРАВАЦЕМ“ у КО Поповац и КО Буљане, општина Параћин. Тиме су се ова два поступка у интерактивном процесу међусобно допуњавала.

У процесу израде стратешке процене утицаја самог Плана детаљне регулације јужне радне зоне фабрике „МОРАВАЦЕМ“ у КО Поповац и КО Буљане, општина Параћин, нису уочене битне тешкоће које би утицале на ток и поступак процене утицаја стратешког карактера.

У процесу израде стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације јужне радне зоне фабрике „МОРАВАЦЕМ“ у КО Поповац и КО Буљане, општина Параћин успостављена је сарадња са заинтересованим органима и организацијама, надлежним органом за животну средину.

8.0. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА

Начини одлучивања по питањима заштите животне средине зависе од низа фактора, а првенствено од значаја позитивних и негативних утицаја планских решења на здравље људи, социјални и економски развој и животну средину. С тим у вези, неопходна је партиципација свих заинтересованих друштвених група и то инвеститора (бизнис сектора), локалне и републичке управе, становника и невладиног сектора. Међутим, за ефикасније остваривање апсолутне партиципације на свим нивоима неопходно је остваривање сталне сарадње између свих актера у процесу. Како је стратешка процена интегрисана у све фазе израде Плана детаљне регулације јужне радне зоне фабрике „МОРАВАЦЕМ“ у КО Поповац и КО Буљане, општина Параћин то је резултирало уважавањем и укључивањем резултата до којих се дошло у току стратешке процене. Део о животној средини у свим фазама израде Плана детаљне регулације припремљен је на основу резултата стратешке процене приказаних у овом извештају.

Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину дефинише учешће заинтересованих органа и организација, који могу да дају своје мишљење у року од 30 дана.

Пре упућивања захтева за добијање сагласности на Извештај о стратешкој процени, орган надлежан за припрему Плана обезбеђује учешће јавности у разматрању Извештаја о стратешкој процени. Орган надлежан за припрему Плана обавештава јавност о начину и роковима увида у садржину Извештаја и достављање мишљења, као и о времену и месту одржавања јавне расправе у складу са законом којим се уређује поступак доношења Плана.

Орган надлежан за припрему Плана израђује извештај о учешћу заинтересованих органа, организација и јавности који садржи сва мишљења о Извештају о стратешкој процени, као и мишљења датих у току јавног увида и јавне расправе о Плану. Извештај о стратешкој процени доставља се заједно са извештајем о стручним мишљењима и јавној расправи општинском органу надлежном за заштиту животне средине на оцењивање. На основу ове оцене орган надлежан за заштиту животне средине даје своју сагласност на Извештај о стратешкој процени у року од 30 дана од дана пријема захтева за оцењивање.

После прикупљања и обраде свих мишљења, на основу којих се формира финална верзија Плана, орган надлежан за припрему Плана доставља Извештај о стратешкој процени заједно са Планом надлежном органу на одлучивање.

9.0. ЗАКЉУЧЦИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА (НЕТЕХНИЧКИ РЕЗИМЕ)

Закључци о израђеном Извештају о стратешкој процени, тј. закључна разматрања према важећој регулативи представљају део документа који је намењен широј јавности. Основни смисао је да се омогући лакши увид у налазе стратешке процене. Другим речима, закључна разматрања представљају „нетехнички резиме“ који се израђује у складу са Европском директивом. У нетехничком резимеу представља се сумаријум информација датих у Извештају о стратешкој процени. Ове информације, с обзиром да су намењене јавности, представљају се на поједностављен начин. Закључна разматрања ове стратешке процене условно говорећи, представљају резиме или врсту завршног прегледа стратешке процене.

Циљ израде Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину предметног Плана је сагледавање могућих значајних негативних утицаја планских решења на квалитет животне средине и прописивање одговарајућих мера за њихово смањење, односно

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈУЖНЕ РАДНЕ ЗОНЕ ФАБРИКЕ „МОРАВАЦЕМ“
У КО ПОПОВАЦ И КО БУЉАНЕ, ОПШТИНА ПАРАЋИН

довођење у прихватљиве оквире (границе) дефинисане законском регулативом. Да би се постављени циљ могао остварити, потребно је било сагледати постојеће стање животне средине и Планом предвиђене активности. Резимирајући утицаје Плана на животну средину и елементе одрживог развоја може се констатовати да ће већина утицаја планских решења имати позитиван утицај на конкретан простор. Негативни утицаји које је могуће очекивати реализацијом планских решења потребно је детаљно размотрити израдом Процена утицаја на животну средину појединачних пројеката. Да би се овакви утицаји свели у оквире који неће оптеретити капацитет простора, потребно је спроводити мере за спречавање и ограничавање негативних утицаја на животну средину.

У варијанти да се Плана детаљне регулације јужне радне зоне фабрике „МОРАВАЦЕМ“ у КО Поповац и КО Буљане, општина Параћин не донесе и да се развој настави по досадашњем тренду могу се очекивати негативни ефекти, док у варијанти да се План детаљне регулације имплементира могу се очекивати бројни позитивни ефекти (економски, привредни, друштвени развој насеља и самог насеља Параћин) који отклањају већину негативних тенденција у развоју посматране територије, ако се план не би имплементирао.

Извештај о стратешкој процени утицаја који се радио за ниво Плана детаљне регулације не може дати експлицитне одговоре на прихватљивост појединих планских решења. Таква планска решења морају се разрађивати и детаљно оцењивати приликом израде пројектне документације и студија оправданости. Анализирајући План детаљне регулације у целини, као и појединачна планска решења, на основу евалуације значајних утицаја може се закључити да имплементација плана не производи могуће стратешки значајне негативне утицаје на целом планском подручју, већ само на деловима (локалитетима, трасама) планског подручја на коме се реализују одређена планска решења. У случајевима где је процењено да може доћи до потенцијално негативног утицаја потребно је предузети одговарајуће мере заштите прописане овим Извештајем.